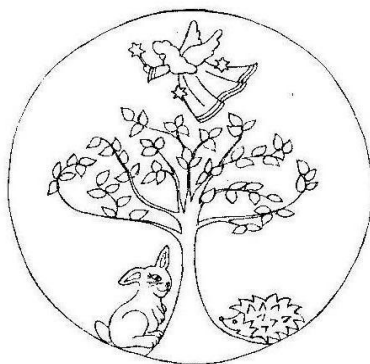

A Sárszentágotai Meseerdő Óvoda Pedagógiai Programja

Sárszentágota

2022

*„ Gyermekkel foglalkozni minden bizonnyal
a leghálásabb munka, ami a földünkön
osztályrészünkről jutott, de saját
tökéletességünket is ez mozdítja előre.”*

(Brunsvik Teréz)

Tartalom

1. Bevezető	5
1.1 A törvényi szabályozás köre	5
1.2 A nevelési és pedagógiai program	5
2. Az óvoda legfontosabb adatai	6
2.1 Az óvoda szerkezete	6
2.2 Helyzetelemzés	7
3. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzése	7
3.1 Az óvoda nevelési, alapelvei:	7
3.2 Az óvoda helyi nevelési értékei	7
3.3 Az óvoda helyi nevelési célkitűzései	8
3.4 Elkötelezettség a minőség iránt	9
4. Gyermekkép, óvodakép	12
4.1 Gyermekkép	12
4.2 Óvodakép	13
5. Óvodai nevelésünk rendszerábrája	15
6. Az óvodai nevelés feladatai	16
6.1 Az egészséges életmód alakítása	16
6.1.1 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, feladatok	17
6.2 Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés	19
6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása	23
6.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés	23
6.3.2. Az értelmi fejlesztés, nevelés	25
7. Az óvodai élet megszervezésének elvei	28
7.1 Személyi feltételek	28
7.2 Tárgyi feltételek	31
7.3 Az óvodai élet megszervezése	32
7.3.1 Napirend	32
7.4 A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az óvodában	34
7.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése	37
7.6 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	38
7.7 Gyermekvédelem az óvodában	40
8. Az óvoda kapcsolatai	41
8.1 Az óvoda és a család	41
8.2 Az óvoda és az iskola	43
8.3 Az óvoda és az önkormányzat	44

8.4Az óvoda kapcsolatai az egészségügyi intézményekkel.....	44
8.5Az óvoda kapcsolati a szakszolgálatokkal.....	44
8.6 Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal:	44
8.7 Egyéb kapcsolatok	44
9.Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai	45
9.1. J Á T É K	45
9.2. Verselés, mesélés	50
9.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc	53
9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka.....	56
8.5 Mozgás.....	60
9.6 A külső világ tevékeny megismerése	62
9.7 Munka jellegű tevékenységek.....	65
9.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás	68
10.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére	71
11.Az óvodában használatos nyomtatványok.....	72
Felhasznált irodalom.....	75
LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK	76
1.sz melléklet	77
2.sz melléklet	82
3.sz melléklet (Egészségfejlesztési Program).....	84

1.Bevezető

1.1 A törvényi szabályozás köre

Programunk az Óvodai nevelés országos alapprogramja alapján készült, magában foglalva a hazai és a helyi óvodai gyakorlatok eddigi tapasztalatait, eredményeit, a települési koncepció irányelveit, aktuális törvényi háttérnek megfelelően, mindezekkel a jogszabályi és tartalmi elvárásokkal összhangban fogalmazza meg az intézmény sajátos nevelési-oktatási feladatait, céljait.

Ezen kívül programunkba az alábbi törvényeket, rendeleteket építettük be:

- Alapító okirat
- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről
- 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról
- 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- 15/2013. (II. 26.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- 363/2012. (XII. 17.) Kormány rendelet az Óvodai nevelés alapprogramjáról
- Önértékelési kézikönyv (Óvoda)

1.2A nevelési és pedagógiai program

A nevelési- oktatási intézményben a nevelő- és oktatómunka, nevelési- illetve pedagógiai program szerint folyik. A Pedagógiai programot a nevelőtestület fogadja el és az intézményvezető jóváhagyásával válik érvényessé. A pedagógiai program azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, melyekből a fenntartóra többletköltség hárul a fenntartó egyetértése szükséges.

A nevelési illetve pedagógiai programot nyilvánosságra kell hozni.

A pedagógiai programjában foglaltak megvalósulását folyamatosan nyomon kell követni. Minden nevelési év tervezésekor megtörténik az intézmény tevékenységeinek terveinek

ütemezése, ami az éves munkatervben és más fejlesztési, intézkedési tervekben rögzítésre is kerül.

Az óvodai nevelési programnak tartalmaznia kell:

- a.) az óvodai nevelés alapelveit, értékeit, célkitűzéseit,
- b.) azokat a nevelési feladatokat, tevékenységeket, amelyek biztosítják a gyermek személyiségének fejlődését, közösségi életre történő felkészítését, a kiemelt figyelmet igénylőgyermek egyéni fejlesztését, fejlődésének segítségét,
- c.) a szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységet,
- d.) a gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységet,
- e.) a szülő, a gyermek, a pedagógus együttműködésének formáit,
- f.) a nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvoda esetén a nemzetiség kultúrájának és nyelvének ápolásával járó feladatokat,
- g.) az egészségnevelési és környezeti nevelési elveket
- h.) a gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedéseket,
- i.) a nevelőtestület által szükségesnek tartott további elveket

2.Az óvoda legfontosabb adatai

Az óvoda hivatalos elnevezése: Sárszentágotai Meseerdő Óvoda

Az óvoda címe: 8126 Sárszentágot, Erkel Ferenc út. 12.

Telefon száma:06-25-476-997

E-mail szám: agotaimeseerdo@citromail.hu

Alapító okirat száma: 1/2016

OM azonosító: 202574

Az óvoda fenntartója: Sárszentágotai Község Önkormányzata Képviselőtestülete

Címe: 8126 Sárszentágot, Május 1.u.1

Telefonszáma: tel: 06-25-509-417

Honlapja: www.agotaimeseerdo.hu

2.1 Az óvoda szerkezete

Az intézmény típusa. óvoda

Engedélyezett csoportjainak száma: 2

Férőhelyeinek száma: 60

Az óvoda napi 8,5 órát tart nyitva. Az óvoda teljes nyitva tartása alatt óvónő foglalkozik a gyerekekkel.

2.2 Helyzetelemzés

Az óvoda társadalmi környezete:

Sárszentágota község, Fejér megyében, a Sárbogárdi járás területén helyezkedik el, 10 km-re a legközelebbi várostól.

Az óvodánkba járó gyermekek nagyobb része rendezett körülmények között él, szeretetben, gondoskodásban. Gyermekeink jelentős része három vagy többgyerekes családban nevelkedik. A szülők igyekeznek gyermekük szükségleteit kielégíteni.

3. Az óvoda helyi nevelési alapelvei, értékei, célkitűzése

3.1 Az óvoda nevelési, alapelvei:

- A gyermeket – mint fejlődő személyiséget – szeretetteljes gondolkodás és különleges védelem illeti meg;
- a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák esetenként hátránycsökkentő szerepet töltenek be.
- az óvodai nevelésnek a gyermek személyiség teljes kibontakozásának megerősítésére kell irányulnia, az emberi jogok és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával; oly módon, hogy minden gyermek egyenlő eséllyel részesülhessen színvonalas nevelésben.

3.2 Az óvoda helyi nevelési értékei

- **Családias jelleg**

Óvodánkat olyan közegnek tekintjük, amiben a gyermek megtalálja az otthon biztonságát, bizalmat a felnőttek iránt, szeretetet és elfogadást a többi gyermek iránt. Olyan közösségnek, amely a családdal szinte egyenrangú félként közeledik a gyermekhez. Kis óvodánk előnyei közé tartozik, hogy a felnőtt dolgozók többsége helybeli lakos, együtt él a település lakóival, ismer minden családot, gyermeket, szülőt, sőt nagyszülőt is.

Lehetőség van arra, hogy testvérek, rokonok, barátok, szomszédok kerülhetnek egy csoportba, mely megkönnyíti a beszoktatás folyamatát.

A közös öltözőben és mosdókban együtt lehetnek a két csoport gyermekei, segíthetnek egymásnak, találkozhatnak a másik csoportba került testvérrel, baráttal.

A mindennapok során az udvaron is lehetőség van a közös játékra, találkozásra.

A családi jelleget erősítjük a közösen megtartott ünnepekkel, kirándulásokkal és egyéb közös rendezvényekkel.

➤ **Természet közelség**

Óvodánk Pedagógiai programja kiemelt feladatnak tekinti a környezeti nevelést. Erre építi a fejlődést elősegítő tevékenységeket, tartalmazza a fenntarthatóság pedagógiája iránti elkötelezettséget. Környezettudatos szemlélet kialakításával szeretnénk elérni azt, hogy a gyermekek tiszteljék környezetüket, bátran alakítsák azt anélkül, hogy kárt tennének benne. Séták, kirándulások, táborozás /erdei óvoda/ alkalmával felhívjuk a gyermekek figyelmét a természet csodáira, szépségeire. Szeretetére, védelmére nevelünk. Igyekszünk kihasználni azt a többletet, amit a közeli erdő (az óvoda utcájának végében) közelsége jelent.

➤ **Testi-lelki biztonság**

Érzelmi biztonságot nyújtó, derűs, szeretetteljes óvodai légkört teremtünk, a gyermek mindenk felett álló érdekének figyelembe vételével. A gyermeknek adott szeretetünktől megnyílik a fejlődés lehetősége, - a megszerzett biztonságérzettől – egészséges személyiségű gyermek fejlődik.

Óvodánk minden dolgozója tisztában van a fenntarthatóság tartalmi jellemzőivel, és ez minden tevékenységben megnyilvánul. Ezáltal közösségünk munkahelyi életmódjával és munkájával pozitív mintát nyújt a környezettudatos magatartásra, az ökológiai szemléletformálásra, az egészséges életmód szokásainak megalapozására.

3.3 Az óvoda helyi nevelési célkitűzései

Óvodánk nevelési célja, hogy a gyermek jól érezze magát az óvodában, a felnőttekhez és társaihoz forduljon bizalommal, legyen szabad akarata, önálló gondolkodása, fogékony és kritikus legyen az újra, saját magához képest a lehető legoptimálisabb szinten és mértékben fejlődjenek képességei, valamint ismerje és szeresse tágabb és szűkebb környezetét. Ennek megvalósulása két egymásra épülő és egymásba fonódó szintet jelent számunkra:

- **egy átfogó szintet, mely társadalmi értékeket közvetít:** testileg, lelkileg egészséges, aktív, kreatív személyiség kialakulásának elősegítése a családi neveléssel összhangban.
- **egy konkrétabb célt, mely a helyi nevelési programokban fogalmazódik meg:** boldog, derűs, vidám, nyugodt légkör biztosítása gyermekeink számára. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek jól érezzék magukat az óvodában.

Megteremtjük a szabad mozgás, a szabad tevékenységválasztás, az önállóság, a kezdeményezés, az együttjátszás, és munkálkodás legjobb lehetőségeit.

Elősegítjük a baráti, társas kapcsolatok alakulását. Erre lehetőség van csoporton kívül is, mivel óvodánk helyi sajátossága lehetővé teszi a másik csoportba járó gyerekekkel ismerkedni: közös öltöző, mosdók használatakor, valamint az udvari tevékenységek során is.

A vezető feladatai közé tartozik a célok megvalósulásának folyamatos nyomon követése, felhasználva a belső és külső intézményértékelés eredményeit az intézmény erősségeinek és gyengeségeinek rendszeres meghatározásához. A Programban megfogalmazott nevelési-oktatási célok határozzák meg a módszerek, eljárások kiválasztását, alkalmazását.

3.4 Elkötelezettség a minőség iránt

Minőségi elveink:

Fontosnak tartjuk, hogy minden gyermek megkapja a figyelmet, a lehetőséget képességei optimális kibontakoztatására.

Nevelésünk hívószavai: - **empátia,**
- **tolerancia,**
- **szeretet.**

Partnereinkkel a folyamatos, jó kapcsolat kialakítására törekszünk. Nyitottak vagyunk az újra, szakmai megújulásra. Lehetőségeket teremtünk az innovációt és a kreatív gondolkodást ösztönző műhelyfoglalkozásokra, fórumokra, a legjobb gyakorlatok eredményeinek bemutatására, követésére, alkalmazására nyitott a testület és az intézményvezetés.

Bővítjük az együttműködési lehetőségeket, és növeljük a partnerek számát. Céljaink elérése érdekében új kapcsolódási pontokat keresünk. Elkötelezettek vagyunk a minőség iránt. Intézményünk munkatársai képességük, szakértelmük, érdeklődésük szerint javaslatokkal segítik a fejlesztést. Pozitívan viszonyulnak a felmerült ötletekhez, megvizsgálják azok beilleszthetőségét a fejlesztési folyamatokba.

Napi munkánkat magas színvonalon, az óvodásgyermekek érdekeit szem előtt tartva, tudatosan megtervezzük és végezzük. Tevékenységünket szolgáltatásnak tekintjük, minőségének

továbbfejlesztése minden dolgozó személyes felelőssége. Felelősek vagyunk az óvoda folyamatos, szakszerű működtetéséért, a ránk bízott gyermekek harmonikus fejlődéséért.

Minőségi céljaink:

- Nevelőtestületünk jól felkészült, megújulásra képes, megfelelően alkalmazza a módszereket, az aktuális tevékenységforma sajátosságainak, céljainak a gyermekek fejlettségének megfelelően
- Munkatársaink legyenek elégedettek munkakörülményeikkel, törekedjenek a jó munkatársi kapcsolat megőrzésére.
- Minden dolgozó legyen elkötelezett a minőség iránt, pedagógiai céljai álljanak összhangban az Óvodai nevelés országos alapprogramjával és az óvoda pedagógiai programjának célrendszerével.
- Törekedjünk széleskörű, sokszínű és újszerű kapcsolatok kialakítására a partnerekkel.
- Szolgáltatásaink minőségének fejlesztése minden dolgozó személyes felelőssége.

Az intézmény mérési és értékelési rendszere

A gyermek fejlettségi szintjének mérése, értékelése:

Az iskolaérettségnek, az iskolára való felkészítésnek testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek nélkül a sikeres iskolakezdés nem valósulhat meg. Az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjára épül az általunk megfogalmazott, elfogadott a gyermekek adottságainak, képességeinek megismerésére vonatkozó mérési-értékelési rendszer.

Nevelési céljaink megvalósítására során használjuk a modern információfeldolgozás eszközeit. Számítógépen rögzítve folyamatosan mérjük, értékeljük gyermekeink fejlődését, példát mutatva ezzel az infokommunikációs eszközök óvodában is indokolt használatára. A gyermekek követésnek kialakult rendje, eljárása van. Ezek során a gyermeki teljesítményeket folyamatosan követjük, dokumentáljuk, elemezzük. A mérés, értékelés eredményeit felhasználjuk a pedagógiai gyakorlatban, szükség esetén fejlesztési tervet készítünk, nevelési-fejlesztési területeket, feladatokat is kijelöljük, majd rögzítjük a feladatok megvalósulását is.

Az egyénre szabott értékelés, a pedagógiai programnak és az egyéni fejlesztési terveknek megfelelően történik, amely a gyermek portfóliójában nyomon követhető.

A gyermekek eredményeiről fejlesztő céllal folyamatosan visszacsatolunk a szüleinek / gondviselőjének és az életkornak, fejlettségi szintnek megfelelő formában gyermeknek.

Az értékelés, elemzés, mérés jellemzői:

- A pedagógus visszajelzései, értékelései világosak, egyértelműek, a konkrét cselekvésre, teljesítményre vonatkoznak, melyekkel a gyermek fejlődését segíti.

- A pedagógus az egyéni képességekhez viszonyítva értékeli a teljesítményeket, törekszik a folyamatos, pozitív visszajelzésekre.
- A gyermekek portfóliója tartalmazza:

- 1) Anamnézis
- 2) A gyermek fejlődésének nyomon követése félévente
- 3) A szükséges fejlesztési területek és feladatok meghatározása
- 4) A gyermek fejlettségének értékelése félévente
- 5) Szakvélemény (ha készült ilyen)
- 6) A gyermekek munkái, játékos feladatlapjai
- 7) A szülők tájékoztatását

Mérés – értékelés eszközei:

A pedagógus gazdag értékelési eszköztárral rendelkezik, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választja ki a leginkább megfelelőt.

A gyerekek mérése-értékelése DIFER módszerrel történik, a javasolt instrukciók szerint. A nagycsoportos korú gyerekeknél félévkor, majd tanév végén, középső csoportban csak tanév végén történik a mérés. Az eredményeket informatikai rendszer segítségével összesítjük, melyről a szülő is írásbeli tájékoztatást kap. A DIFER mérés eredményeit nevelési év végén csoportonként összesítjük és elemezzük.

Minden gyermek egyéni fejlesztésben részesül. Félévente történik az értékelés, és ehhez kapcsolatosan a fejlesztési terv. Mindezeket az OVI szolga informatikai rendszer segítségével rögzítjük, nyomtatás és a szülő tájékoztatása után a gyermekek portfóliójában helyezük el.

Intézményünkben az IKT eszközök igénybevételével - elektronikus formában – rögzítjük az alábbi észrevételeket, megfigyeléseket.

- 1) Feljegyzés a családlátogatás tapasztalatairól
- 2) Feljegyzés a beszoktatásról (folyamatos)
- 3) Testi fejlettség, mozgásfejlődés
- 4) Érzelmi fejlődés, akarati megnyilvánulások
- 5) Finom motorikus koordináció
- 6) Szociális fejlettség
- 7) Nyelvi kifejezőkészség, kommunikáció
- 8) Értelmi fejlettség (év végén)
- 9) Családrajz, emberrajz ábrázolás
- 10) Szociális fejlettség (év végén)
- 11) Feljegyzések a gyermek tevékenységeiről
- 12) A gyermek fejlettségének értékelése iskolába lépés előtt

4.Gyermekkép, óvodakép

4.1 Gyermekkép

*„ A gyermek: az elevenesség, az öröm,
a jövőbe ható ígéret, a bilincsbe nem
vert ember, az igazán igaz isten .”*

(Ady Endre)

Az ember, gyermek egyedi, megismételhetetlen, mással nem helyettesíthető szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.

A gyermek fejlődő személyiség, fejlődését genetikai adottságok, az érés sajátos törvényszerűségei, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg. E tényezők együttes hatásának következtében a gyermeknek sajátos, életkoronként (életkori szakaszonként) és egyénenként változó testi és lelki szükségletei vannak. A személyiség szabad kibontakozásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezet szerepe meghatározó. Az óvodai nevelés gyermekközpontú, befogadó, ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva minden gyermek számára, hogy egyformán magas színvonalú és szeretetteljes nevelésben részesüljön, s meglévő hátrányai csökkenjenek. Nem ad helyet semmiféle előítélet kibontakozásának.

A családi nevelés elsőbbségét elismerve a gyermek érdekeit mindenekelőtt szem előtt tartva szeretetteljes, nyugodt, kiegyensúlyozott légkörben nevelünk. Az egészséges, kiegyensúlyozott, kíváncsi, a világot felfedezni vágyó tevékeny gyermek szereti és óvja a természetet, elfogadja, és tiszteletben tartja környezetének értékeit.

4.2 Óvodakép

*„ Ha a jövő évről akarsz gondoskodni, vess magot,
ha egy évtizeddel számolsz, ültess fát!
Ha terved egy életre szól, embert nevelj!”*

Az óvoda a közoktatási rendszer szakmailag önálló nevelési intézménye, a családi nevelés kiegészítője, a gyermek 3. életévétől az iskolába lépésig.

Az intézmény külső és belső környezetének, valamint a folyamatban lévő és várható változások figyelembevételével olyan „nyitott” óvoda a célunk, ahol a szülő előzetes bejelentés után bármikor részt vehet a csoport életében. Az intézmény jövőképe, értékrendjének, pedagógiai és nevelési elveinek megismerését és tanulási-tanítási folyamatokba épülését, a hosszú és rövid távú terveinek lebontását és összehangolását a vezető irányítja, valamint biztosítja azok megvalósítását, értékelését, továbbfejlesztését.

A szülő ismeri és elfogadja nevelési célkitűzéseinket, együtt tevékenykedik velünk ennek megvalósításán. Megismerheti és segítheti a csoport terveit.

Az óvoda funkciói: óvó-védő, szociális, nevelő- személyiségfejlesztő funkció.

Az óvodai nevelés tartalmát a néphagyomány ápolás sokszínű tevékenységrendszere gazdagítja. Intézményünk számára fontosak a hagyományok melyek megjelennek az intézmény alapidokumentumaiban, tetten érhetők a szervezet működésében, és a nevelő-oktató munka részét képezik.

A gyermek cselekvésén keresztül olyan későbbi életére is meghatározó élményeket kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz való érzelmi kötődést, a család a haza szeretetét, az idősek tiszteletét alapozza meg, a múlt és a ma értékeinek figyelembevételével.

Az óvodai nevelés célja:

Az óvodás életkorú gyermekek sokoldalú harmonikus fejlődésének elősegítése, a gyermeki személyiség kibontakozását, a hátrányok kiegyenlítését, az életkori és egyéni sajátosságainak, és az eltérő fejlődési ütemének figyelembevételével (ide értve a kiemelt figyelmet igénylő gyermek ellátását is).

Az óvodai nevelés tartalmát a néphagyomány ápolás sokszínű tevékenységrendszere gazdagítja. A gyermek cselekvésén keresztül olyan későbbi életére is meghatározó élményeket kap, amelyek a szülőföldhöz, a társakhoz való érzelmi kötődést, a család a haza szeretetét, az idősek tiszteletét alapozza meg, a múlt és a ma értékeinek figyelembevételével.

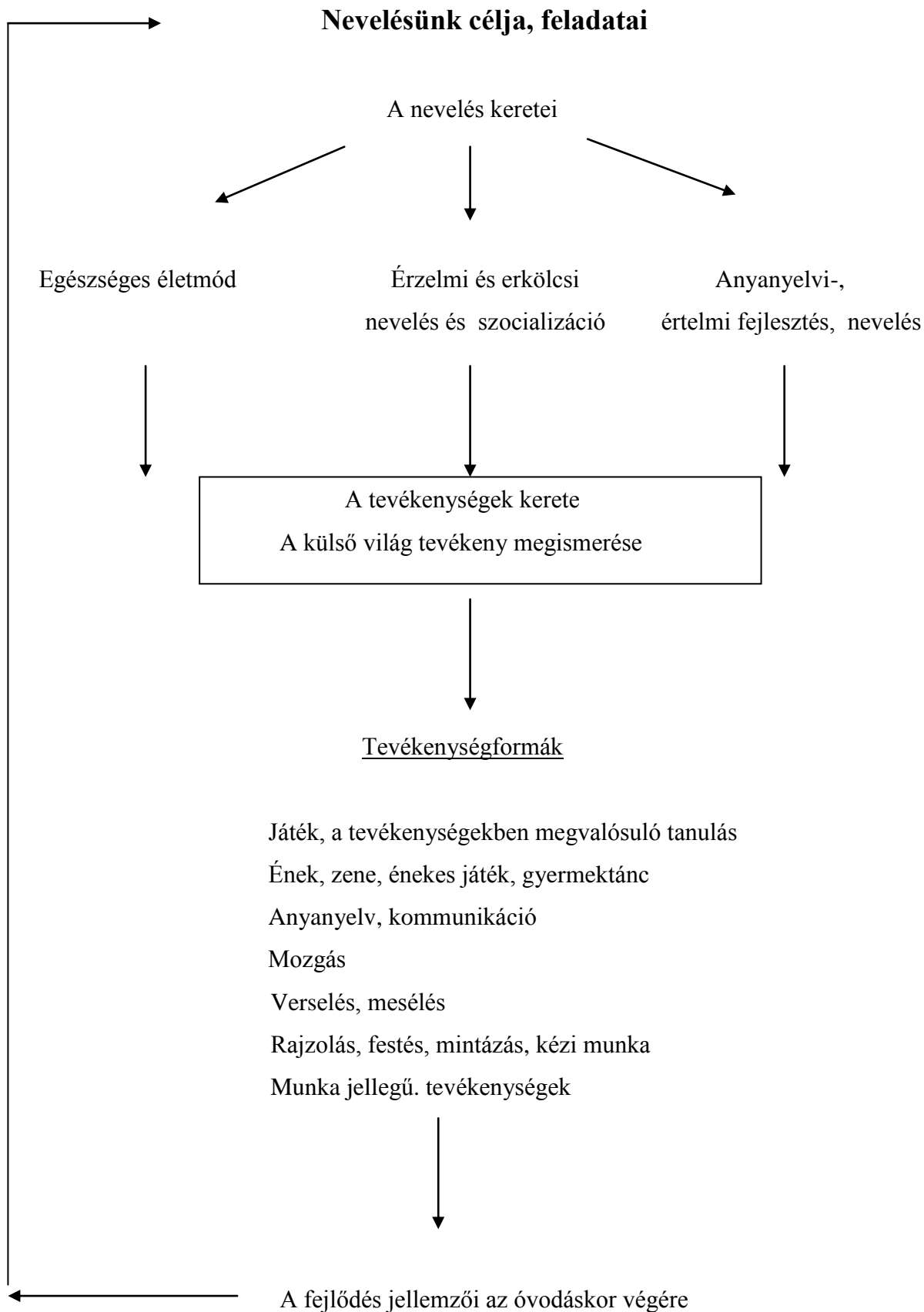
Az óvoda nevelés alapelvei:

1. A gyermeki személyiséget tisztelet, elfogadás, szeretet, megbecsülés és bizalom övezi.
2. A nevelés alkalmazott pedagógiai módszerek lehetővé teszi és segíti a gyermek személyiségfejlődését, a gyermek egyéni készségeinek, képességeinek kibontakoztatását, a kompetenciafejlesztést.
3. Az óvodai nevelésben alkalmazott pedagógiai hatásoknak a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Az óvodai nevelés az alapelvek megvalósítása érdekében gondoskodik:

- a gyermeki szükségletek kielégítéséről;
- az elmélyült tevékenységekhez érzelmi biztonságot nyújtó derűs, szeretetteljes óvodai légkör megteremtéséről akár a csoportszoba átrendezésével is.
- a testi, a szociális és az értelmi képességek egyéni és életkor-specifikus alakításáról;
- a gyermeki közösségben párhuzamosan végezhető sokszínű – életkornak és fejlettségnek megfelelő – tevékenységekről, megfelelő eszközökről, szabad választásról, különös tekintettel a mással nem helyettesíthető játéokra;
- e tevékenységeken keresztül az életkorhoz és a gyermek egyéni képességeihez igazodó műveltségterületek, emberi értékek közvetítésére;
- a gyermek egészséges fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges személyi, tárgyi környezetre.

5.Óvodai nevelésünk rendszerábrája

6. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés feladata, az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése, ezen belül:

- **Az egészséges életmód alakítása**
- **Az érzelmi az erkölcsi nevelés és az értékorientált közösségi nevelés**
- **Az anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása**

6.1 Az egészséges életmód alakítása

Feladat:

- a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése,
- a harmonikus, összerendezett mozgás fejlődésének elősegítése,
- a gyermeki testi képességek fejlődésének segítése,
- a gyermek egészségének védelme, edzése, óvása, megőrzése,
- az egészséges életmód, a testápolás, a tisztálkodás, az étkezés, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítettszír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentése, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzése, a fogmosás, az öltözködés, a pihenés, a betegségmegelőzés, és az egészségmegőrzés szokásainak alakítása
- a gyermek fejlődéséhez és fejlesztéséhez szükséges egészséges és biztonságos környezet biztosítása,
- a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása a környezettudatos magatartás megalapozása,
- megfelelő szakember bevonásával – a szülővel, az óvodapedagógussal együttműködve – speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi, lelki nevelési feladatok ellátása.
- a tartós gyógykezelés alatt álló gyermek szülője részére tanácsadás, konzultáció biztosítása, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbirányítása a pedagógiai szakszolgálathoz vagy más szakellátást biztosító intézményhez

Az óvodai nevelés egyik alaptevékenysége, az egészség megőrzésére irányuló személyi-és környezethigiénét, valamint a pszichohigiénét is magába foglalja.

Minél előbb meg kell ismernünk a gyerekek igényeit, otthonról hozott szokásait, melyet megerősíthetünk, vagy éppen a csoportnormák elfogadható szintjére hozunk. Az óvodapedagógus óvodai tevékenységei során felmerülő/kapott feladatait, problémáit önállóan, a szervezet működési rendszerének megfelelő módon kezeli, intézi.

Az életkornak megfelelő helyes életritmus kialakítása az egészséges testi és szellemi fejlődés

alapfeltétele, ezért ez a gondozás központi kérdése. A napi életritmus, a rendszeresen, megszokott időben végzett tevékenységek visszahatnak az életfolyamatokra, így az egészséges testi és szellemi fejlődésnek is alapfeltételei.

Az óvoda épületében működő konyhát a Sárszentágotáért Egyesület működteti, így biztosítva van számunkra a változatos, gyermekétkeztetésnek megfelelően összeállított étrend. A főzőkonyha a helyi konyhakertben termelt zöldségfélékkel járul hozzá a változatos ételek jó minőségéhez, és az egészséges táplálkozáshoz, melyben a nyersen fogyasztott zöldségféléknek kiemelt szerepe van. Az életkoruknak, a fejlődésüknek megfelelően hozzájutnak a gyerekek a megfelelő tápanyagszükséglethez / vitaminok, rostok, ásványi anyagok, szénhidrátok.../ melyek a fejlődő gyermeki szervezet számára nélkülözhetetlenek.

A személyi higiénia kialakítása fontos feladatunk, szertettel, türelemmel szoktatjuk gyermekeinket arra, hogy igényükké váljon saját testük tisztán tartása / kézmosás, fogmosás, helyes orrfújás, saját ruházatuk rendben tartása.../.

A gyermeket fokozatosan szoktatjuk hozzá, hogy önmagával, ruházatával, használati tárgyaival kapcsolatban is igényelje a rendet, tisztaságot. Feladatunk, hogy a rendetlenséget észrevetessük, és a megszüntetésbe bevonjuk a gyerekeket.

Az óvodáskorú gyermek alapvető életeleme a mozgás. Minden körülmények között tiszteletben kell tartani oly módon, hogy a csoportszobában és a szabad levegőn is biztosítani kell a helyet és a megfelelő időt a mozgáshoz.

A gyerekek alvásszükségleteinek kielégítése egy része az óvodára hárul. Fontos az alapos szellőztetés, a levegőcsere télen is. A pihenés az alvás nyugalmaát fenn kell tartanunk, de nem erőltetjük a gyermekre. A nagyoknál megoldható, hogy a pihenőidőt lecsökkentsük (későbbi ebédelés, korábbi felkelés).

A kisebbeknek természetesen a hosszabb alvásidő biztosítása fontos. (Ebédidő korábbi kezdése, későbbi felkelés.) A napirendet tehát igény szerint van lehetőségünk rugalmasan kezelni ebben a szakaszban is.

6.1.1 Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek, feladatok

Elvek:

Óvodánk tevékenységrendszeré és tárgyi környezete lehetővé teszi a gyermekek **egészséges életmódra nevelését és környezettudatos magatartásuk alapozását.**

- Kiemelten kezeljük, ezért *pozitív* irányba alakítja *gyermekünk saját egészségükhöz és a természeti környezethez való viszonyát* törekedve a különböző szociális, kulturális hátrányok ellensúlyozására.
- Az *egészségvédő, egészségfejlesztő* nevelés funkcióját minden gyermekkel kapcsolatosan *egyedi jellegűnek* tekintjük.
- Egészségnevelésünk során *hangsúlyozott a testi egészség* (gondozás, edzés, mozgásfejlesztés), *a lelki egészség* (értelmi fejlesztés, érzelmi biztonság nyújtása, képességfejlesztés) és *a szociális kapcsolatok harmóniája* (közösségi élet segítése.)
- *Pedagógiai munkánk során kiemelt az ökológiai szemléletmód alakítása*, a vidék élővilágának és épített környezeti értékeinek felfedeztetése, megismertetése és annak megóvására nevelés, mely lehetővé teszi, hogy környezetükben jól tájékozódó, azt védő, a szépre fogékony, lakhelyükhöz kötődő gyermekeket neveljünk.
- *A természet- és a környezetvédelem fontosságának megismertetése komplex cselekvés útján*, felfedező jellegű játékos programok által valósul meg a napi gyakorlatban.

Célok

- Az egészséges életmód, rekreáció (életmódkultúra) alapozása.
- Mozgásos (speciális, sokmozgásos) tevékenységek megismertetése, megszerettetése.
- Pozitív személyiségjegyek alakítása, szokás és normarendszer megalapozása - érzelmi-, erkölcsi-, közösségi nevelés hatékonyságának növelése.
- A környezeti- és művészeti értékek, szépségek felfedeztetése, ápolása.
- Természet- és környezetvédelem, környezettudatos magatartás kialakítása.
- A különbözőség tolerálása, elfogadtatása - inkluzív pedagógiai szemlélet erősítése.
- A sajátos nevelési igényű gyermekek alkalmazkodó képességének, önállóságának, együttműködési képességének fejlesztése, integrált nevelése.
- Az óvoda-iskola közötti átmenet könnyítése.

Feladatok

- Az egészséges életmód korszerű értelmezésével a gyermekek testi- lelki és értelmi képességeinek fejlesztése. A fejlesztéshez esztétikus, rendezett, balesetmentes és célirányos környezet kialakítása, amely a gyermek számára impulzusokat ad a tevékenykedésre.
- A mentális és pszichés fejlesztés érdekében az érzelmi biztonság megteremtése.
- A gyermekek érdeklődésére-, aktivizálására-, egyéni sajátosságaira-, fejlődési ütemére épülő ismeretnyújtás, készség-, képességfejlesztés, attitűdalakítás.

- Az iskolai élet kezdésére megfelelő biológiai, szociális és pszichikus érettség kialakítása, sokszínű változatos, cselekedtető, játékos elemeket tartalmazó tevékenységek felkínálásával:
 - biológiai érettség: nagy- és finommotoros mozgás-, egyensúlyérzék-, térirány-, vizuális észlelés fejlesztése, auditív információk feldolgozása, keresztcsatornák fejlesztése (vizuális – tapintásos, vizuális – auditív, vizuális – kinezetikus, auditív – taktilis, interperszonális működés, szem – kéz, szem – láb koordináció),
 - szociális érettség: érzelmi, akarati élet formálása, magatartás-, viselkedéskultúra, társas kapcsolatok fejlesztése, felnőttekhez és a tanuláshoz való pozitív viszony alakítása, teljesítményen keresztül történő „én érvényesítés”, önállóság fejlesztése, a feladattudat-, feladattartás-, önálló helyzetmegoldásokra való képesség kialakítása,
 - pszichikus érettség: beszédkézség, figyelem, emlékezet, gondolkodás, kreatív képzelet életkornak megfelelő fejlesztése.

6.2Az érzelmi, az erkölcsi és az értékorientált közösségi nevelés

1. Az óvodás korú gyermek egyik jellemző sajátossága a magatartásának érzelmi vezéreltsége. Elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, állandó értékrend, derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteljes légkör vegye körül. Mindezt szükséges, hogy:
 - Az óvodapedagógus az egész nap folyamán harmóniát, érzelmi biztonságot, elfogadó légkört teremt, melynek óriási szerepe van a személyiség fejlődésében, mindezt szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék őket.
 - A pedagógus tudatosan alkalmazza a közösségfejlesztés változatos módszereit, a játék és más élménygazdag tevékenység, program során
 - az óvoda nevelje a gyermekeket egymás elfogadására, az egyéni sajátosságok tiszteletben tartására annak, megértésére, hogy az emberek különböznek egymástól
 - a személyiség fejlődésében óriási szerepe van az óvodai légkörnek, mindezt szükséges, hogy már az óvodába lépéskor kedvező érzelmi hatások ériék őket.
 - az óvodapedagógusok és gyermek, a gyermekek valamint az óvodai alkalmazottak közötti kapcsolatot pozitív attitűd, érzelmi töltés jellemezze
 - az óvoda alkalmazottjai és a gyermek, a gyermekek, valamint az óvoda egyszerre segítse a gyermekek erkölcsi, szociális érzékenységének fejlődését, éntudatának alakulását, és engedjen teret önkifejező törekvéseinek
 - A pedagógusok módszertani kultúrája a személyes és szociális képességek fejlesztésére is kiterjedjen.
 - A pedagógusok megosztják egymással ez irányú módszertani tudásukat.

2. A szocializáció szempontjából meghatározó a közös élményeken alapuló tevékenységek gyakorlása, a gyermek erkölcsi tulajdonságainak (együttérzés, segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség) és akaratának (önállóság, önfegyelem, kitartás, feladattudat, szabálytudat) szokás-és normarendszer megalapozása.
3. Az óvoda a gyermek nyitottságára épít, és ahhoz segíti a gyermeket, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet és a szülőföldre és családjához való kötődés alapja, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, mindazok megbecsülésére.
4. A gyermeki magatartás alakulása szempontjából az óvodapedagógus, az óvoda valamennyi alkalmazottja, kommunikációja, bánásmódja és viselkedése modellértékű szerepet tölt be.
5. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek esetében szükség szerint különösen jelentős az óvoda együttműködő szerepe, az ágazati jogszabályokban meghatározott speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel.

Az első találkozás az óvodával, annak emberi és tárgyi környezetével szinte minden gyerek esetében befolyásolja az óvodához fűződő későbbi kapcsolatát. A gyerekek különböző érzelmekkel fogadják az óvodát. Figyelembe vesszük, hogy még a legjobban előkészített, az óvodát váró gyereket is megzavarja az új környezet. Ebben az időszakban minden érzelmi megnyilvánulást természetesnek tartunk.

A szülők segítségével igyekszünk felismerni, megtalálni az utat a gyermekhez. A család és az óvoda együttműködésének első próbája, ahogyan segítjük egymást abban, hogy a gyermek minél előbb megtalálja helyét az új környezetben. Ez körütekintést, türelmet, gyöngédséget igényel.

Szülői meghívásra a gyermekkel otthonában is találkozhatunk. A családlátogatások a későbbi kapcsolatot alapozzák meg. Igény szerint a szülő is részt vehet a beszoktatáson. Nyáron van lehetőség arra, hogy 1-2 órára ellátogassanak az óvodába. Ez idő alatt mód nyílik arra, hogy a sok újdonság, az első kedvező benyomások hatására a gyerekek megnyugodjanak, megszerezhessék az első élményeiket az óvodával. Az a szülő, aki részt vesz gyermeke beszoktatásában, belülről is látja az óvoda életét, jobban megbecsüli az óvónő munkáját. Azonkívül jó alapot teremt a folyamatos, őszinte együttműködéshez.

Ezek megvalósítása gondos előkészítő és szervezőmunkát igényel. Megbeszéljük a szülőkkel, hány órára jöjjenek, rámutatunk az óvoda életrendjét tiszteletben tartó, a gyermek beilleszkedését segítő, tartózkodó jelenlét fontosságára. A csoportba már beilleszkedett gyerekeket is elő kell készítenünk érzelmileg az újak fogadására. Alvásidőben igyekszünk eloszlatni félelmeiket, mellé ülünk, közelükben vagyunk. Sok gyermek megszokta, hogy kedvenc játékával a kezében vagy egyéni szokásai szerint alszik el, ezt megteheti az óvodában is.

Fontos a közös élményekre épülő módszerek megszervezése: A közösen átélt élmények mély nyomot hagynak a gyermekekben. Minden óvodai tevékenységi formát úgy szervezzünk, hogy az pozitív, pozitív visszajelzésekre épülő, bizalommal teli légkört alakítson ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, próbálkozásra, segítse a gyermek erkölcsi tulajdonságainak, akaratának fejlődését.

A dicsérő és fegyelmező intézkedések elvei

- Következetesség,
- Rendszeresség,
- Minden gyermeknél a személyiségéhez illesztett legeredményesebb formát kell alkalmazni.

A pedagógiai programunkban megfogalmazott bátorító nevelés elveinek használata:

- A felnőtt próbálja megérteni elsősorban érzelmileg a gyermeket.
- A felnőtt magyarázatában jelenjen meg a dolgok pozitív oldala.
- A felnőtt alakítsa ki a közösségi élet szabályait, legyen képes nevelési taktikát váltani, ha egymást követően eredménytelennek érzi módszereit.
- A felnőtt segítse a gyermekbarátságok kialakulását, formálja úgy, hogy a közösség más tagjaihoz is kapcsolódjanak.
- A pedagógus együttműködést, közösségi kapcsolatokat és érzelmeket erősítő helyzeteket teremtsen, módszereket alkalmazzon az óvodai és óvodán kívüli tevékenységek során.
- A pedagógus a csoportjában tudatosan alkalmazza a konfliktusmegelőzés módszereit, például a közös szabályalakítást, az értékelési szempontok tudatosítását, a pozitív példák megerősítését, a következetességet.
- A pedagógus ismerje fel a csoportjában felmerülő konfliktusokat, azok okait, helyesen értelmezze, és hatékonyan kezelje. A konfliktust feloldó beszélgetéseket kellő figyelemmel, kivárással hallgassa meg, hogy véleményt tudjon mondani a történetről, úgy hogy a gyermek felelősségérzete erősödjön. Ösztönözze a gyermekeket a konfliktushelyzetekben a kompromisszumos megoldásra. Nevelje a gyermek érzésvilágát a kialakult összeütközések feldolgozása során.
- A felnőtt bátorítson minden gyermeket, hogy a belső elégedettsége, pozitív énképe kialakulhasson.

- Mellőzendő a megbántás, a hibáztatás, a kritizálás a gyakori bírálgatás, a kioktatás, a kiabálás, a panaszkodás, a prédikálás.
- Használja a szociális tanulásban rejlő lehetőségeket. A gyermek viselkedéskultúráját fejlessze a felnőttek példája, a helyes viselkedés normák, mintaként szolgáló cselekvések, a kommunikáció, az együttműködés megismerése, bátorítása, türelme bizalomelőlege és az a szemlélet, ami a sikert észrevesz, és a sikertelenséget segít elviselni.
- Tilalom helyett a felnőttek adjanak a gyermekeknek választási lehetőséget, hogy önálló döntéseket hozhassanak és a változásra képessé váljanak, alkalmazza a differenciálás elvét.
- A felnőtt használja a humort a szeretetkapcsolat kialakításához.
- A felnőtt munkája során érthetően és a pedagógiai céljainak megfelelően kommunikál.

A gyermekek jutalmazás és a fegyelmező intézkedések

A gyermekek jutalmazásánál az egyenlő bánásmód elvének figyelembevételével járunk el.

A gyermeket tőle elvárhatónál jobb teljesítményéért az intézményben az alábbiak szerint jutalmazni kell. A jutalmazásnál a pedagógus figyelembe veszi a gyermek fejlettségét, fejlődésének ütemét, egyéni képességeit!A jutalom fajták:

- Az ösztönző jutalom a biztatás! Bízunk a gyermekben, hogy a teljesítménye sikeres lesz! A biztatás a tevékenység végzése alatt történik, hogy a megoldásban a gyermek jó úton halad!
- Értékelő-minősítő jutalom a tevékenységet követően történik, az elvégzett feladat elismerését jelenti. A jutalmazás, a jó teljesítményt követő visszajelzés! A visszajelzés fajtái pl. dicséret, simogatás, pozitív kiemelés a csoport előtt, megtapsolás, jutalom megbízatás.

Az óvodában alkalmazott fegyelmező intézkedések

Intézményünk fontosnak tartja a gyermekek kiegyensúlyozott és sokoldalú személyiségfejlődését, a gyermekekhez való pozitív hozzáállást, mint nevelési eszközt, melyet- többek között - a félelem nélküli légkör megteremtésével ér el.

- áttétel
- alkalmazottak példamutatása, nyomásgyakorlás helyett,
- segítségadás,
- negatív események pozitívvá formálása,
- elfogadás,
- tükrözés módszere,
- választási lehetőség adása a gyermeknek,
- határok kijelölése, véleménykutatás a gyermekek körében, új szabályok közös felállítása és egységes szabálykövetés,
- integratív nyelvhasználat, közösségi érzés segítése
- tevékenység-struktúraváltás felajánlása

6.3. Az anyanyelvi, az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása

*„ Az emberekről és a világról
megszerezhető ismereteknek, a
művelődésnek a kincseshányója
az anyanyelv. ”*
(Takács Etel)

6.3.1. Az anyanyelvi fejlesztés, nevelés

Az embert alapvetően a gondolkodás és a beszéd különbözteti meg más élőlényektől. A nyelv eszköz, a gondolatközlés eszköze.

Az anyanyelv az a nyelv, amelyet az ember a legszívesebben beszél, amelyet gyermekkorában elsajátít. A magyar nyelv, amelynek szavaival játszani is lehet, amely átfogja minden tudatos tevékenységünket, amely mindenkinek maga az emberré válás, a hazatalálás, az egyéni honfoglalás.

*„Az a tény, hogy anyanyelvem magyar, és magyarul beszélek,
gondolkozom, írok, életem legnagyobb eseménye, melyhez nincs fogható. ”*

/Kosztolányi Dezső/

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat. Az anyanyelv fejlesztése és a kommunikáció különböző formáinak alakítása-beszélő környezettel, helyes mintaadással és szabályközvetítéssel- az óvodai nevelőtevékenység egészében jelen van. Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés közben a gyermek természetes beszéd-és kommunikációs kedvének fenntartására, ösztönzésére, a gyermek meghallgatására, a gyermeki kérdések támogatására és a válaszok igénylésére szükséges figyelmet fordítani.

Cél:

- ✓ Gyermekeink bő szókinccsel, fejlett kommunikációs készséggel rendelkezzenek.
- ✓ Mindennemű helyzetben tudjanak nyilatkozni.
- ✓ Élményeiket, elképzeléseiket bátran elmondják.
- ✓ Nyelvtanilag helyesen használják a magyar nyelvet.
- ✓ Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységi forma keretében megvalósítandó feladat.

Feladat:

- ✓ Beszélgetésre alkalmas, beszélő környezet megteremtése, helyes mintaadással, szabályközvetítéssel.
- ✓ Beszédöröm biztosítása: a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.
- ✓ Folyamatos beszédlehetőség biztosítása, a gyermekek szókincsének bővítése.
- ✓ Az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés.
- ✓ A gyermeki kérdések megválaszolása, a gyermek meghallgatása.
- ✓ A beszédhibák javítása szakemberek bevonásával.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatos kiépítésének, az emberek közötti kommunikációnak. A beszéd és a gondolkodás szoros összefüggésben állnak egymással.

Az anyanyelvi nevelés komplex folyamat. Segíti a gyermek önbizalmának kialakítását, a szociális kapcsolatok kiépítését, az iskolai tanulásba való beilleszkedést. A gyermek beszédét meghatározza az otthoni nyelvi környezet. Ezért óvodánk a fejlesztési feladatok során a család megismerésétől indul ki. Lehetőséget biztosítunk, hogy nyugodt légkörben, életszerű helyzetekben minden gyermek beszélhessen arról, ami érdekli, ami foglalkoztatja.

A napi tevékenységekben, játékokban időt, lehetőséget biztosítunk a beszélgetésekre, amikor a gyermekek az otthonról hozott élményeiket elmondják, elmesélik; kezdeményezően példát mutatunk az interaktív kommunikációra. Az egymásra figyelmet, a másik fél mondanivalójának meghallgatását gyakoroltatjuk a gyermekekkel.

Példamutató, szép beszédünk mintát nyújt és ösztönzést ad a gyermekeknek. Ügyelünk beszédünk stílusára, dinamikájára, hanglejtésére, a hangsúly megfelelő alkalmazására. Beszédünk a gyermek számára érthető, egyszerű és világos. Figyelünk arra, hogy mindenki választ kapjon kérdésére. Dicsérettel és bátorítással ösztönözzük a bátortalanabb, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket. Fokozottan figyelünk a beszédhibával küszködő gyermekekre. Szükség esetén szakember segítségét kérjük.

Az anyanyelvi nevelést tehát, fontosnak tekintjük óvodánkban, valamennyi tevékenységi formában jelen van. A gyermekeket nyelvi fejlesztésben részesítjük, így nem csak beszédük alakul, hanem gondolkodásuk is fejlődik.

Az óvodai nevelés a gyermek egyéni érdeklődésére, kíváncsiságára – mint életkori sajátosságra – valamint a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít a gyermeknek változatos tevékenységeket, amelyeken keresztül további élményeket, tapasztalatokat szerezhet az őt körülvevő természeti és társadalmi környezetről.

6.3.2. Az értelmi fejlesztés, nevelés

*„ Azért vagyok pedagógus, hogy
a természetnek nyers gyémántját
szép vigyázattal csiszoljam kristályba.”*

/ Németh László /

Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás) fejlesztése.

Cél:

Az értelmi erők, s a megismerő képesség kibontakoztatása, aktivizálása, működtetése.

Feladat:

A gyermekek ismereteinek rendszerezése, gazdagítása és mélyítése a gyermeki érdeklődésre és kíváncsiságra, mint életkori sajátosságra, valamint szükségleteire, a meglévő tapasztalataira, élményeire és ismereteire építve biztosít változatos tevékenységet, fenntartva ezáltal a gyermekek motiváltságát. Ezekben a változatos tevékenységekben további élményeket, tapasztalatokat szerezhetnek a gyermekek a természeti és társadalmi környezetről. Az értelmi nevelés további feladatai: egyrészt a gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak, ismereteinek rendszerezése, bővítése, különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlása, másrészt az értelmi képességek (érezkelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás - alkotóképesség - fejlesztése. Valamennyi értelmi képesség, különösen a képzelet és a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezet biztosítása.

A tudatos motiválás, aktiválás, fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat, amely a gyermek spontán fejlődésével, érésével érvényesül.

A tudatos fejlesztés feltételei:

- ✓ objektív / külső / feltételek
- ✓ szubjektív feltételek

Objektív feltételek:

Ide tartoznak az óvoda épülete, berendezési tárgyai, udvar, a gyermekek körülvevő környezet. Az óvodában alkalmazható, rendelkezésünkre álló digitális eszközöket (CD-lejátszó, fényképezőgép, számítógép) célszerűen használjuk fejlesztő munkánk során E tekintettel a mi programunk nem igényel különleges feltételeket, csupán Magyarországon kialakított szabályok alapján elfogadott helyiségek álljanak a gyermekek rendelkezésére.

Szubjektív feltételek

Aktívan együttműködünk a gyermekekkel. Elfogadjuk a gyermekek véleményét, elképzelését, ötletét, javaslatát és mind ezt beépítjük saját fejlesztési tervünkbe. Pedagógiai terveinket a megvalósítás eredményességének függvényében felülvizsgáljuk. A gyermekek ugyanis saját környezete tapasztalatai, élménye befolyásolják. Erre építjük, tervezzük tudatosan motiváljuk, aktivizáljuk a gyermekek tevékenységét. A fejlesztés során abból indulunk ki, ami a gyermeket körülveszi, foglalkoztatja és érdekli.

Az értelmi fejlesztés, nevelés kulcsfontosságú szereplője az óvodapedagógus. Óvodás korban, de a későbbiekben is a példa az egyik leghatékonyabb nevelő eszköz, éppen ezért nagyon fontos, hogy mit és hogyan mondunk, miként viselkedünk, hogyan öltözködünk. A helyes pedagógusi magatartás feltételezi az önállóság, rugalmasság, döntési képesség, helyzetfelismerő képesség meglétét, képes felismerni a gyermek tanulási, magatartási problémáit, szükség esetén megfelelő szakmai segítséget kér. Olyan nevelő képes a gyermeket az életre, az önálló gondolkodásra serkenteni, aki maga is rendelkezik ezekkel a képességekkel.

Az értelmi képességek fejlesztése

Az értelmi képességek fejlesztése óvodánk egyik fontos feladata. A gyermeki tevékenységet, a foglalkozásokat a céloknak megfelelően, logikusan kell felépíteni. Ahhoz, hogy a gyermek valóságos ismeretekhez jusson a környezetről fejlettségi szintjének megfelelően, ahhoz alapvetően fontos az értelmi képességek /érzékelés, megfigyelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás/ fejlesztése. A gyermeki megismerő tevékenység csak céltudatos érzékszerv-működtetés mellett fejlődhet teljes értékűen. Óvodánk az érzékszervfejlesztést tudatosan szervezett gyakorlatok rendszerében valósítja meg, szoros kapcsolatban a gyermek gondolkodásának fejlesztésével. Ilyen konkrét értelmi erőfeszítést feltételező tevékenység pl: az agyagozás, rajzolás, melyek felkeltik és fenntartják a gyermek érdeklődését, közben érzékszerveit bonyolult feladatok elé állítják.

A látás fejlesztésére jó alkalom adódik a színek érzékelésekor, erre gyakorlási lehetőség az ábrázoló tevékenység, a játék és maga a sokszínű természet. A dolgoknak azonban nem csak színük van, hanem egyéb tulajdonságaik, melyeket ugyanúgy észre kell vetnünk a gyermekekkel, tehát meg kell tanítanunk a gyermeket látni. Nagyszerűen fejleszthető a perspektivikus látás a szabadban folytatott szabályjátékkal.

A látás mellett fontos szerepe van a hallásnak. Különösen jó eredménnyel használjuk a zenepedagógiában a hallásfejlesztési gyakorlatokat. A hallásfejlesztés azonban nem merül ki a zenei hallás fejlesztésében, fel kell fedeztetnünk a természet hangjait, amelyek érzékelésére a

gyermeket nekünk pedagógusoknak kell megtanítani. Ilyen pl. a rovarok, madarak, természeti jelenségek hangjai. Végül már képesek lesznek újabb hangokat is felfedezni.

Az egyensúly érzékelés fejlesztésére jó alkalmat adnak az udvaron megtalálható felszerelések és a testnevelési foglalkozások. A személyiség alakulásában igen nagy szerepe van a biztonságos mozgásnak, a testi ügyességnek.

A látás mellett nagy szerepe van a tapintásnak. A tapintás a kisgyermek egyik gyakori tevékenysége. Szívesen vesznek a kezükbe minden tárgyat, nem csak nézi, tapintani is akarják őket. Szívesen végzik az ezzel kapcsolatos feladatokat hiszen cselekvéssel jár. Erre nagyon jól bevált játékokat ismerünk az óvodánkban.

A megfigyelés fejlesztése:

Az iskolában lépés pillanatára el kell érnünk, hogy a gyermek céltudatosan tudjon észlelni, megfigyelni. E feladat elérését előmozdítja / rajzolás, mintázás, képek nézegetése, felnőtt utánzása, a játék, séta, kirándulás, stb./.

Figyelemre az összes értelmi tevékenységnél szükség van. Az önkéntelen figyelem felkeltésére legkönnyebben a sokszínű érdekes tárgyakkal, tevékenységgel oldható meg. / színes játékeszközök, változatos, szemléltető eszközök /. Vigyázat túlzással ellenkező hatást érünk el! A figyelemfelkeltés nem öncélú nevelési feladat, hanem az értelmi erők mozgósításának fontos feltétele.

Emlékezet fejlesztése:

Az óvodáskor kezdetén az emlékezet önkéntelen jellegű, azaz a gyermek még nem törekszik valaminek a tudatos bevésésére és pontos felidezésére. Feladatunk a szándékos emlékezet fejlesztése, hogy az emlékezet kiváljon az észlelésből.

Képzelet fejlesztése:

Az óvodánkban az értelmi képességek fejlesztése körül legsokoldalúbban a képzelet fejlesztésére kerül sor. A játék, mese, elbeszélés, bábozás, az ábrázolás, a képzelet, a kreativitás fejlesztésének fontos eszköze.

Gondolkodás fejlesztése: Mit is jelent?

- ✓ A gyermeki gondolkodásformák átalakítását a felnőtt gondolkodás irányába.
- ✓ A problémamegoldó, önálló gondolkodás fejlesztése különböző problémahelyzetek biztosításával
- ✓ A beszéd fejlesztését a gondolkodással egybekapcsolva.

A gondolkodó tevékenység formái:

- ✓ Szemléletes cselekvő gondolkodás.
- ✓ Szemléletes képszerű gondolkodás.
- ✓ Fogalmi, nyelvi gondolkodás / különösen fontos az iskolai életre való előkészítés szempontjából /.

A gondolkodás fejlődése függ a feladatok mennyiségétől és minőségétől.

7. Az óvodai élet megszervezésének elvei

7.1 Személyi feltételek

Az alkalmazottak száma az óvodában: 6 fő

- Főiskolai végzettséggel rendelkező főállású óvónők száma: 4 fő
- Pedagógiai munkát segítő, főállású szakképzett dajkák száma: 2 fő

A törvényi előírásoknak megfelelően történik az intézmény vezetése. A vezető munkájával kapcsolatban számít a kollégák véleményére.

Vezetői feladatok a következőek:

- pedagógiai, szakmai
- munkáltatói
- tanügy-igazgatási
- gazdálkodási
- ügyviteli
- munkavédelmi területeken.

Gyermekcsoportonként két felsőfokú képesítésű óvodapedagógus dolgozik. Csoportba osztásukkor elsősorban a gyermekek szempontjait vesszük figyelembe. A felmenő rendszerrel erősítjük a csoport óvodapedagógusaihoz való kötődést.

Pedagógusattitúd:

„ A pedagógus király lehet a gyerek birodalmában, ha nem csak törvényeket talál ki, hanem figyelembe veszi a gyermek törvényeit is.”

/Ancsal Éva/

Olyan pedagógusoknak érezzük magunkat, akikre a pedagógiai optimizmus, a szülők tisztelete, a gyermekek szeretete, mindenekfelett álló érdeke, a tolerancia és a segítőkészség jellemző.

Nevelői tevékenységünkben az elfogadó, előítéletektől mentes segítő, támogató attitúd a meghatározó:

- rugalmas alkalmazkodás a folyamatosan változó világhoz,
- pedagógiai megújulásra törekvés, szakmai innováció,

- azonosulás és feladatvállalás a közös pedagógiai elvekkel és célokkal,
- differenciált nevelés iránti elkötelezettség,
- gyermekszeretet, tolerancia iránti elkötelezettség
- gyermek-és családcentríkusság
- környezettudatos szemlélet,
- inkluzív szemlélet,
- modell szerep,
- játékközpontú, tevékenységközpontú szemlélet,
- együttműködés, kölcsönös bizalom,
- segítő, támogató, elfogadó, megengedő attitűd,
- együttműködés a nevelést segítő dolgozókkal,
- munkájában figyelembe veszi a gyermekek és a gyermekközösségek eltérő kulturális, illetve társadalmi háttéréből adódó sajátosságait,
- értékközvetítő tevékenysége tudatos, altruizmus, nyitottság, társadalmi érzékenység, más kultúrák elfogadása jellemzi,
- pedagógiai munkájában olyan munkaformák és módszerek alkalmazására törekszik, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.
- a gyermekek érdekében önállóan, tudatosan és kezdeményezően együttműködik a kollégákkal, a szülőkkel, a szakmai partnerekkel, szervezetekkel,
- Nyitott a szülő, a gyermek, az intézményvezető, a kollégák, a szaktanácsadó visszajelzéseire, felhasználja őket,
- tudatosan fejleszti pedagógiai kommunikációját,
- tisztában van szakmai felkészültségével, személyiségének sajátosságaival, és képes alkalmazkodni a szerepelvárásokhoz,
- rendszeresen tájékozódik a pedagógia tudományára és az óvodapedagógiára vonatkozó legújabb eredményekről, kihasználja a továbbképzési lehetőségeket,
- rendszeresen tájékozódik az óvodai nevelést, képességfejlesztést támogató digitális technológiai eszközökről, és lehetőség szerint alkalmazza is azokat,
- munkájában alkalmaz új módszereket, tudományos eredményeket,
- részt vesz intézményi innovációban, pályázatokban, kutatásban.

Dajkai attitűd

Óvodai nevelésünk eredményessége függ az abban részt vevő felnőttek kölcsönös tiszteleten alapuló, segítő együttműködő, összehangolt munkától.

Ezért a dajka attitűdjét jellemezze:

- a gyermekszeretet, tolerancia, segítőkészség,
- a megfelelő szintű nevelési és fejlődés-lélektani ismeret,
- az óvodapedagógus irányítását elfogadó együttműködés,
- az egészségvédő pozitív mintaadás,
- a szabad, kellemes mozgás, játék segítése,
- az elemi higiénés viselkedésre szoktatás,
- a testi épség védelme, higiénikus környezet tárgyi feltételeinek biztosítása,
- a pedagógiai információk titokként való kezelése,
- a modellértékű kommunikációs és viselkedéskultúra,
- a szakmai megújulásra, önképzésre való nyitottság.

7.2 Tárgyi feltételek

Intézményünk a község központjához közel helyezkedik el, közvetlenül az általános iskola szomszédságában. Udvara teljes egészében zöld terület, virágokkal, fiatal fákkal, facsemetékkel, melyeket közösen ültettünk a gyerekekkel.

Udvari mozgásfejlesztő játékaink fából készültek, szépek, esztétikusak, tág teret biztosítanak a gyermekeknek a változatos játékokra, mozgásra, tapasztalatszerésre, az ismeretek mélyítésére és alkotó tevékenységekre. A pedagógiai program külső világ tevékeny megismeréséről szóló fejezetében rögzített elvek és szempontok szerint tervezzük és valósítjuk meg a megfelelő tárgyi környezet kialakítását, egyben biztosítson megfelelő munkakörnyezetet az óvodai munkatársaknak és teremtsen lehetőséget a szülők fogadására.

Az óvodához tartozik még egy kisház, melynek egyik helyiségében tároljuk az udvari játékokat.

Az épületben két csoportszoba áll a gyerekek rendelkezésére, amelyek a közös öltözőből nyílnak. A csoportszobák tágasak 60 m² alapterületűek, bútorai esztétikusak, a gyermekek életkorának megfelelőek. Olyan egyszemélyes játszóhelyeket átalakítunk ki, ahová a gyermekek félre vonulhatnak egyedül, esetleg társal tevékenykedni. A bútorzatnál, játékoknál, és az egyéb berendezési tárgyakkal próbálunk a természetes anyagokhoz közelíteni. Valljuk, hogy már óvodáskorban ki kell alakítani a természettel kapcsolatos helyes magatartást. Erre az óvoda udvarának kialakításakor is figyeltünk.

A nevelési programban meghatározott feladatok megvalósulásához szükséges infrastruktúra meglétét folyamatosan karbantartjuk, gyarapítjuk, rendszeres felmérések után jelezzük a hiányosságot a fenntartó felé. Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik.

A nevelő-oktató munkában rendszeresen alkalmazzuk az IKT eszközeit, melyek kihasználtsága, alkalmazása nyomon követhető.

Az nevelést, tanítást segítő eszközök és a nevelés tanítási módszerek kiválasztása és alkalmazása rugalmasan, a pedagógiai prioritásokkal összhangban történik. A pedagógiai program megvalósításához

A két db mosdó helyiség (külön a lányok és külön a fiúk részére) szintén az öltözőből nyílik.

Az óvoda tornaszobája az egyik csoportszobából nyílik: Gazdagon felszerelve, különböző tornaszerekkel áll a gyerekek rendelkezésére.

Az épületben raktár, irodahelyiség és kazánház funkcionál, utóbbiban történik az óvodai textíliák mosása.

Az óvoda épületét, udvarát, kertjét, berendezését oly módon próbáljuk továbbfejleszteni, hogy az biztonságos legyen, kielégítse a gyerekek sokrétű mozgásigényét, valamint esztétikus és a természetes környezettel összhangban legyen.

Az egész épület alapterülete: 180 m²

Egész területe udvarral: 2000 m²

Épület: 1973-74-ben épült.

Nem csoportterem típusú funkcionális helyiségek:

A régi kazánházat gyermekétkezővé alakították át, melyen a Sárszentágotáért Egyesület és a fenntartó közösen munkálkodott. Az épület ezt a részét az iskoláskorú gyerekek, valamint az étkezést igénybe vevő személyeknek áll rendelkezésére étkezés céljából.

Az óvoda épületéhez tartozik a konyha helyisége, melyet jelenleg 1998-tól a Sárszentágotáért Egyesület működtet.

7.3 Az óvodai élet megszervezése

Csoportszervezés

A helyi adottságok és lehetőségek alapján szervezzük a csoportok elosztását. A két csoportban életkor-közeli korosztályúak a gyerekek. Lehetőség szerint törekszünk a csoportok arányos létszámelosztására.

A csoportba sorolás szempontjai:

- életkor, nem,
- a gyerekek egyéni adottságaiban mutatható főbb eltérések,
- szülői igények,
- óvodapedagógusi beállítódások,
- óvodai érdek

7.3.1 Napirend

Célunk:

- Érzelmi biztonságot sugárzó légkör kialakítása.

Egész nap folyamán kiteljesedhet a folyamatosság, ami kiküszöböli a játékidő töredezettségét, ugyanakkor tág lehetőséget biztosít az elmélyült, tartalmában gazdagabb, nagy nevelőértékű játéokra. A reggeli beérkezés időkeretét meglehetősen tágra hagyjuk. Lehetővé téve, hogy a gyermekek ébresztés nélkül keljenek, kialhassák magukat. A napirendben az ebéd, a pihenési idő időpontja kötött. Az évszaktól is függ a napirend – ha az idő engedi minél több időt tartózkodunk a szabad levegőn. A napi és heti rendet a gyermekcsoport óvodapedagógusai alakítják ki. Közös időpont egyeztetést igényel a tornaszobában történő mozgás.

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend biztosítja a feltételeket a megfelelő időtartamú tevékenységformák megtervezésével. A rendszeresen visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekben. A napirend igazodik a különböző programokban megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket.

A jó napirendet folyamatosság, stabilitás és rugalmasság jellemzi. figyelembe véve a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, az óvodapedagógus ehhez igazítva az egyes tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Fontos a tevékenységek közötti belső arányok kialakítása. A napirend a két csoportban a következő keretek között valósul meg.

7³⁰ -12 – ig Gyülekezés, játék a csoportszobában

Egyéni és csoportos tevékenységek

Testápolás, folyamatos tízórai

A tervezett, felajánlott tevékenységek

Szabadon választott tevékenységek feldolgozása

Szervezett és szabad mozgás, levegőzés

12 -14⁴⁵ – ig Testápolás. ebéd,

Csendes pihenő – altató, mese

Folyamatos ébresztő

14⁴⁵ -16 - ig Szervezett mozgás,

Testápolás, uzsonna

Játék a csoportban vagy a szabadban

Felajánlott tevékenységek

A gyermek egészséges fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket, a megfelelő időtartamú párhuzamosan végezhető, differenciált tevékenységek tervezésével, szervezésével. A napirend igazodik a különböző tevékenységekhez és a gyermek egyéni szükségleteihez, valamint tekintettel van a helyi szokásokra, igényekre. A rendszeres visszatérő ismétlődések érzelmi biztonságot teremtenek a gyermekekben. A napirend igazodik a nevelési programban megfogalmazott feladatokhoz. Figyelembe veszi a helyi szokásokat, igényeket. A jó napirendet folyamatosság és rugalmasság jellemzi, csak az ebéd és a pihenő időpontja kötött.

- Fontos a tevékenységek közötti harmonikus arányok kialakítása szem előtt tartva a játék kitüntetett szerepét.
- Az óvodai élet szervezésében a gondozásnak is kiemelt szerepe van. Az óvodapedagógus a gondozás folyamatában is nevel, építi kapcsolatait a gyermekekkel, egyúttal segíti önállóságuk fejlődését együttműködve a gondozást végző többi munkatárssal.
- Az óvodai nevelés tervezését valamint a gyermekek megismerését és fejlesztését, a fejlődésük nyomon követését, különböző kötelező dokumentumok, továbbá az óvoda által készített nem kötelező feljegyzések, dokumentumok is szolgálják.

7.4 A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése az óvodában

Integráló óvodai nevelésünk

- Óvodánk az Alapító okiratnak megfelelően részt vesz a Szakérői és Rehabilitációs Bizottságok szakvéleménye alapján integrált nevelésre javasolt sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésében.
- Az óvodánkban integráltan nevelkedő gyermekek nevelésének, fejlesztésének törvényi háttere a 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet, melynek 1. melléklete tartalmazza a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelveit.

Az integráló nevelés általános célkitűzései:

Ahol a pedagógus felismerni a gyermek személyiségfejlődési nehézségeit és számukra megfelelő segítséget nyújt, szükség esetén szakember segítségét kéri

- fejlesztjük az alkalmazkodó készséget, akaratot, önállóságra törekvést, érzelmi életet és együttműködést,
- a fejlesztés szervezeti keretét, a tanulási folyamatot, a nevelés szerves részeként kezeljük, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletei szerint és az utazó gyógypedagógus javaslatai alapján választjuk meg. az integráltan nevelkedő gyermek számára a sajátos nevelési igény szerinti környezetet alakítunk ki, biztosítjuk a szükséges tárgyi feltételeket és segédeszközöket,
- elvárásainkat a sajátos nevelési igényű gyermek fejlődésének üteméhez igazítjuk,
- a gyermekeket személyiségének sajátosságait megfelelő módszerekkel, sokoldalúan, elsősorban a játékokon keresztül tárjuk fel, fejlesztésüket a számukra megfelelő területeken valósítjuk meg,
- törekszünk arra, hogy a nevelés, fejlesztés ne terhelje túl a sajátos nevelési igényű gyermeket, de teljes személyiségének fejlesztésére, autonómiájának kibontakozására irányuljon.
- a fejlesztés szervezeti keretét, az alkalmazott speciális módszer- és eszközrendszert minden

esetben a gyermek állapotából fakadó egyéni szükségletei szerint és az utazó gyógypedagógus javaslatai alapján választjuk meg.

- Az óvodapedagógusok az iskolakezdesre a tankötelezettség teljesítésének megkezdéséhez szükséges értelmi, testi, lelki és szociális érettség elérésére irányuló, az óvodai nevelés időkeretébe ágyazott célzott felkészítő óvodai foglalkozásokat biztosítanak, ha a szakértői bizottság gyermek további egy nevelési évig óvodai nevelésben való részvételét javasolja (gyermek sajátos nevelési igényű, vagy beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzd) akkor a gyermek számára az óvoda a szakértői bizottság által javasolt fejlesztéseken túl.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység elvei:

A sajátos nevelési igényű gyermekek habilitációs, rehabilitációs célú fejlesztésének az alapja a szakértői bizottság szakértői véleménye. Nevelőmunkánk során kiemelt figyelmet fordítunk a habilitációs, rehabilitációs ellátás elveire. Ezek a következők:

- a sérült kisgyermek harmonikus személyiségfejlődését az elfogadó, az eredményeket értékelő környezet segíti,
- a gyermek iránti elvárást saját magához mérten határozzuk meg, reálisan és szakszerűen elemezzük az egyéni bánásmód megvalósulásának elvét
- terhelhetőségét biológiai állapota, személyiségjegyei befolyásolják.

A habilitációs, rehabilitációs tevékenység közös céljai és feladatai

- A fejlesztés céljait a gyógypedagógiai-orvosi-pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. Főbb céljaink, feladataink:
 - ✓ az érzékszervi és/vagy értelmi fogyatékból fakadó hiányzó v. sérült funkciók,
 - ✓ kompenzálása vagy helyreállítása a meglévő ép funkciók bevonásával,
 - ✓ törekedni kell e különféle funkciók egyensúlyának kialakítására,
 - ✓ fontos a gyermek számára szükséges eszközök elfogadtatása, használatuk megtanítása az utazó gyógypedagógus segítségével,
 - ✓ fejleszteni kell az egyéni sikereket segítő tulajdonságokat, funkciókat.
- A gyermekre irányuló habilitációs, rehabilitációs tevékenység során meghatározó tényezőként vesszük figyelembe a gyermek:
 - ✓ életkorát,
 - ✓ pszichés és egészségi állapotát,
 - ✓ képességeit, kialakult készségeit, kognitív funkcióit, meglévő ismereteit,
 - ✓ családi hátterét.
- A fejlesztés a következő területekre irányul:
 - ✓ vizuális, akusztikus, taktilis, mozgásos észlelés folyamatai,
 - ✓ motoros képességek,

- ✓ beszéd- és nyelvi készségek,
- ✓ értelmi képességek,
- ✓ önkiszolgálás,
- ✓ szociális készségek.

Az utazó gyógypedagógus segítségével elkészített egyéni fejlesztési tervet a sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodapedagógus a gyógypedagógussal közösen értelmezi, annak ajánlása alapján a napi tevékenységekbe beépíti. A sajátos nevelési igényű gyermek számára biztosítjuk:

- az egyéni szükségleteikhez igazodó óvodai környezetet, fejlesztő játékokat, eszközöket,
- a szükséges speciális segédeszközök elfogadását, következetes használatát, az eszköz megóvására nevelést,
- kompenzációs lehetőségeket a nem, vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével,
- annak felismerését és megélését, hogy a sajátos nevelési igényű kisgyermek egyes területeken kiemelkedő teljesítményre képes,
- szükséges szervezeti keretek kialakítását egyéni foglalkoztatásukhoz,
- az óvoda pedagógusainak, a pedagógiai munkát segítő alkalmazottak és a szülők megfelelő tájékoztatását, együttműködést a gyermek családjával.

A sajátos nevelési igényű gyermek integrált nevelése oktatása során kiemelt figyelmet fordítunk:

- a sajátos nevelési igény típusához, eltérő mértékéhez, az egyéni fejlődési sajátosságokhoz való alkalmazkodásra, megfelelő módszerek, módszerkombinációk megválasztására,
- a közösségbe való beillesztésre, az óvodai csoport és az integrált gyermek igényeire,
- a hátrányok leküzdésére, az ehhez történő speciális segítségnyújtásra,
- az utazó gyógypedagógussal történő szoros együttműködésre, konzultációra, sajátos teendőink ellátásának tervezésére, megvalósítására, értékelésére, iránymutatásainak, javaslatainak elfogadására, a pedagógiai folyamatokba történő beépítésre,
- az integrált kisgyermek beilleszkedésének segítésére, a foglalkozásokhoz való egyenlő hozzáférésre,
- eredményként értékeljük a gyermek önmagához mért fejlődését, erről napi rendszerességgel tájékoztatjuk a szülőket,
- az integrált neveléshez, fejlesztéshez szükséges kompetenciáink fejlesztésére: az elfogadásra, empátiára, hitelességre, türelemre, kitartásra, feltétel nélküli szeretetre, eltérő képességekhez, viselkedéshez való alkalmazkodásra,
- tartózkodunk az olyan viselkedésminták adásától, amelyek a sérült gyermek különbözőségét hangsúlyozza.

7.5 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése

Tehetséggondozás

Óvodánk Balogh László által meghatározott tehetség fogalmával azonosul, miszerint azok a gyermekek tekinthetők tehetségesnek, akik kiváló adottságaik alapján magas szintű teljesítményre képesek az élet bármely tevékenységi területén.

Minden gyermek számára biztosítjuk az alapvető készségek-képességek fejlődését a gyermek életkorának, életkori sajátosságainak és egyéni jellemzőinek mérlegelésével a játék-munka-tanulás hármas következményeinek megfelelően, természetesen a játékot tekintve fő tevékenységi formának

A tehetséggondozás célja:

- Érzelmi törődés, érzelmi gazdagság, élmények nyújtása
- Gazdag játéklehetőség biztosítása, melyet spontán él meg a gyermek
- Egy adott tehetséges gyermek erős oldalának támogatása
- Egy adott tehetséges gyermek gyenge oldalának kiegyenlítése

A tehetséggondozás során az óvodapedagógus feladata:

- Megfigyelés során tapasztalatok gyűjtése a gyermeki személyiség aktuális állapotáról, viselkedésben megnyilvánuló erkölcsi fejlettségéről, beszédkultúrájáról, szocializációs szintjéről, érdeklődéséről, ismereteiről.
- A szülőkkel folytatott beszélgetések, melynek során a család műveltségére, nevelési elveire szerzünk ismeretet
- Mindezek ismeretében a gyermekre vonatkozó egyéni fejlesztési terv készítése, egyéni fejlesztés, az eredményeket folyamatos figyelemmel kísérése, félévenkénti rögzítése
- A gyermeki adottságok, képességek kibontakoztatása:
 - Intellektuális képességek: következtetés, figyelem, emlékezet, absztrakció
 - Művészi képességek: rajzkészség, zenei tehetség
 - Pszichomotoros képességek: sport, tánc, testi ügyesség, kézügyesség
 - Szociális képesség: kommunikáció, empátikus képesség, szervezői, irányítói tulajdonságok
 - Kreativitás, feladatkötelezettség
- A gyermekcsoportoknak, különleges bánásmódot igénylőknek megfelelő, változatos módszerek alkalmazása
- Támogató és szakszerű környezet megteremtése, amelyben a gyermekek tehetsége minél korábban felfedezhető, és kiemelkedő képességei továbbfejlesztése biztosítottak.
- Kiegyensúlyozott, elfogadó, szeretetteljes óvodai légkör megteremtése.
- Feltöltődés, pihenés, elvonulás lehetőségének biztosítás.

- Különleges bánásmódot igénylő gyermek vagy gyermekcsoport számára hosszabb távú fejlesztési tervek kidolgozása, és ezeket hatékonyan megvalósítása.
- Az óvodavezető gondoskodik róla, hogy a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek speciális támogatást kapjanak, a fejlesztéshez megfelelő tárgyi feltételek álljanak rendelkezésre.

Tartalma

- Integráló tehetséggondozás, mely a kiemelten tehetséges gyermek egész személyiségének komplex fejlesztésére irányul.
- Mikrocsoportos foglalkozások vezetése mely a tehetséges gyermek speciális érdeklődésére, épít speciális többlet nyújtásával a gyermekek képességeiknek és érdeklődésüknek megfelelően.
- A többségen belül a differenciálás eszközrendszerével a tehetség fejlesztésének segítése.
- A vezető irányítja a differenciálót, az egyéni tanulási utak kialakítását célzó nevelés, tanulástámogató eljárásokat, a hatékony gyermeki egyéni fejlesztést.

7.6 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések, szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek

Cél

- Megfelelő minőségű és időtartamú óvodai nevelés biztosítása a hátrányos helyzetű és a halmozottan hátrányos helyzetű (továbbiakban: HH/HHH) gyermekek részére.
- Az intézményen belül az egyenlő bánásmód elvének érvényesítése.
- A gyermekek differenciált fejlesztése egyéni képességeik figyelembe vételével.
- Gyermekközpontú, családorientált szemlélet kialakítása.

Feladat

- A HH/HHH gyermekek településen belüli teljes körű beóvodázásával biztosítani az esélyegyenlőséget.
- A HH/HHH gyermekek egyenlő elosztásával a csoportokban
- Egyéni, differenciált készség- és képességfejlesztés, egyénre tervezetten, a gyermek személyiségét nem statikusan, hanem önmagukhoz viszonyított fejlődését folyamatosan nyomon követve.
- Hatékony együttműködés kialakítása a szülőkkel, valamint az óvodán kívüli szervezetekkel.
- A HHH gyermekek óvodai beíratásának támogatása (a teljes körű, minél hosszabb ideig tartó óvodáztatás biztosítása).
- Az igazolatlan hiányzások minimalizálása.

Nevelőtestület együttműködése

- Rendszeres team munka valamennyi munkatárs részvételével
- Esetmegbeszélések
- Hospitálások

Személyi feltételek

- óvodapedagógusok
- gyermekvédelmi felelős
- utazó gyógypedagógus, logopédus
- dajka

Tárgyi feltételek

- a tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint történik,
- egyéni fejlesztéshez képességfejlesztő játékok,
- vizuális eszközök,
- mozgásfejlesztést segítő eszközök (különböző egyensúlyozó szerek, nagylabdák, hengerek, stb.)
- finommotorika fejlesztését segítő játékok, eszközök, anyagok.

Pedagógiai munkánk kiemelt területei

- Az óvodába lépéskor komplex állapotfelmérés készítése (részletes anamnézis) lehetőleg család-látogatás alkalmával.
- Egészséges életmódra nevelés: egészségtudat kialakítása, táplálkozási szokások alakítása, mozgásra nevelés.
- Érzelmi, erkölcsi, közösségi nevelés: az intézményes nevelésbe való illeszkedés elősegítése, bizalom-, elfogadás-, együttműködés érvényesítése.
- Kommunikációs nevelés: szókincs-, nyelvi kifejezőképesség-, beszédértés-, beszédészlelés fejlesztése.
- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása.
- Környezettudatos magatartás alakítása pozitív minta alapján.
- Differenciálás, egyéni fejlesztés.
- Szülőkkel való megújuló partneri kapcsolatok.

7.7 Gyermekvédelem az óvodában

*„...aki él, az mind örüljön,
Mert az élet mindenkinek,
Kivételes, szent örömmel jön.”
/ Ady Endre /*

Az óvoda gyermekvédelmi munkája a gyermek és ifjúságvédelmi alapellátáshoz tartozó jelzőrendszer szerves része. Az óvodában gyermekvédelmi megbízott van, aki ezt felelősségteljes munkát ellátja. Összehangolja a munkát az óvodapedagógusok, az orvos, a védőnő, a települési önkormányzat illetékesei között.

A környezetünkben élő, különösen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű családok szociális gondjait az óvodába járó gyermekek helyzete jelzi. Ezért nagyon fontos, hogy a családlátogatások tapasztalatait a munkatársak megbeszéljék a gyermekvédelmi megbízottakkal, közösen nyilvántartást készítsenek. A családok alapos megismerése az óvodába járás időtartama alatt fontos. Megfigyeléseink és tapasztalataink alapján állítjuk össze azokat a szempontokat, amelyeknek segítségével készül az óvoda gyermekvédelmi terve.

Az egészségügyi hálózat megkülönböztetés nélkül kíséri figyelemmel a szülőket és gyermekeiket. A nyilvántartásba személyes vonatkoztatású megfigyelésekről adat nincs, ezt az óvónők saját maguk vezetik. A munkatervben csak az esetleges intézkedések szerepelnek.

Minden óvodapedagógus fontos feladatának tekinti, hogy jól végezze gyermekvédelmi feladatait, különleges felelősséggel foglalkozzék a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekkel.

A gyermek családban történő nevelését segítő ellátást a gyermek családjának helyzetéhez, szükségleteihez igazodóan kell nyújtani. A gyermekek védelmét pénzben, természetbeni és személyes gondoskodást nyújtó gyermekvédelmi alapellátások, valamint a törvényben meghatározott hatósági intézkedések biztosítják. Az új törvényt minden szülő elolvashatja.

Rendszeres gyermekvédelmi támogatásra javasoljuk azokat a családokat, akik erre rászorulnak, hogy a gyermek nevelése továbbra is a családban legyen biztosítva.

A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű és fejlődésben lemaradt gyermekeknek egyéni fejlesztési tervet készítünk, melyet negyedévente értékelünk, amiről a szülőt tájékoztatjuk. Az erről készült jegyzőkönyvet a gyermek portfóliójában helyezzük el.

Feladataink:

- Folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek otthoni környezetében, a gyermekek kedélyállapotában beállt változásokat, a fejlődés tartós lelassulását.
- Családlátogatás, fogadóóra keretében törekszenek az okok feltárására.
- Jelzik a problémát a gyermekvédelmi felelősnek.

- Fokozottabb segítségadással, törődéssel segítik a gyermek lelki problémáinak feldolgozását.
- Egyéni fejlesztési terv alapján segítik a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődését.
- Egyenlő esélyt és hozzáférést biztosítanak minden gyermek számára.
- Munkavégzésük során kötelesek a gyermekekre veszélyt jelentő helyzetek megelőzésére, elhárítására
 - a segítségnyújtás,
 - a hátrányok enyhítése,
 - az egyéni bánásmód,
 - a családi nevelés gyermek iránti felelősségének erősítése,
 - a tapintatos egyéni kapcsolattartás.

A gyermekvédelmi munka fő feladatát a prevenció, a segítségnyújtás jelenti, amelyre a humánus, a megértés, a támaszkodás, a szeretet pótlás jellemző.

Elvünk, hogy a gyermek a legjobb helye a saját családjában van. Feladatunk, hogy lehetőségeinkhez mérten a családot segítsük, hogy körülményeik alkalmasak legyenek a gyermek megfelelő nevelésére.

8. Az óvoda kapcsolatai

8.1 Az óvoda és a család

A gyermek fejlődését az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt szolgálja. Az óvoda nem vállalhatja át a családi nevelés feladatait, de hozzájárulhat a családi szocializáció esetleg kedvezőtlen hatásának enyhítéséhez.

Nagyon fontos a partneri viszony kialakítása a családokkal. Az óvodapedagógus élő szakmai kapcsolatrendszer alakít ki az intézményen kívül is. A kölcsönös bizalom és a segítségnyújtás a fontos. A szülő találjon bennünk támaszt és segítő társat gyermeke fejlesztéséhez. Ez kölcsönös alkalmazkodásban nyilvánul meg. Fontos, hogy a szülő anyagi, társadalmi helyzete, kulturáltsága a legkisebb mértékben se befolyásolja elfogadó magatartásunkat! Az óvoda és a család kapcsolatában figyelünk, hogy a szülők javaslattevő, véleményező és kezdeményező szerepe érvényesülhessen. Az óvodai demokratizmust erősíti az óvodában működő Szülői Szervezet.

A gyermekek harmonikus fejlődésének, örömteli, boldog életének megszervezése közös feladat. Ebben a munkában fontos, hogy az óvodapedagógus hatékony segítséget nyújtson a szülőnek a családi neveléshez. Ugyan ilyen lényeges, hogy a szülők ismerjék az óvoda programját, az óvodapedagógusok tevékenységét. Ennek feltétele a nevelési célok világos és szemléletes megfogalmazása, megmagyarázása. Fontosnak tartjuk, hogy az együttműködés bizalomra épülő és

folyamatos legyen.

A szülőt partnernek tekintjük. Kommunikációnkat minden partnerrel, köztük a szülőkkel is a kölcsönösség és a konstruktivitás jellemzi. Folyamatosan és kölcsönösen kicseréljük egymással nevelési tapasztalatainkat, egységes nevelési szemléletre törekszünk. Bizalmasan, „titokként” kezeljük, amit a szülőtől a családról megtudunk. Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukban foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az óvoda, illetve a család teremt meg. Az óvodapedagógus figyelembe veszi a családok sajátosságait, szokásait, az együttműködés során érvényesíti az intervenciós gyakorlatot, azaz a segítségnyújtás családhoz illesztett megoldásait.

A családdal való együttműködés formái:

Naponkénti párbeszéd: Reálisan tájékoztatjuk a szülőket, tiszteljük érzelmeiket, mindig segítőkészen, diszkréten nyilatkozunk. Fontos, hogy saját példánkkal hassunk a szülőkre. A bejáró gyerekek szüleit szükség szerint írásban és telefonos is értesítjük a fontosabb eseményekről.

- Nyílt napok
- Fogadó órák
- Szülői értekezletek: évi három alkalommal.
- Ünnepek: Anyák napja, Nagycsoportosok búcsúja
- Közös kirándulások: A középsősöknek és a nagycsoportosoknak év végén közös kirándulást szervezünk, melyen a szülők, hozzátartozók is részt vehetnek.
- Családlátogatások: A szülő hívására ellátogatunk az új gyerekekhez, még mielőtt megkezdénék az óvodai életet, valamint ahol szükségesnek látjuk év közben is.
- Közös munkadélutánok, melyeken a gyermekekkel együtt tevékenykednek a szülők.
- Társadalmi munkák az óvoda környékén.
- Családdal közösen szervezett rendezvény az óvodában pl. családi nap vagy gyermeknap.

Szülői Szervezet: A családokkal való együttműködést segíti a Szülői Szervezettel való együttműködés. Segítségükkel szervezzük a közös ünnepeket, kirándulásokat és részt vesznek az ajándékok elkészítésében.

8.2Az óvoda és az iskola

Az óvoda – iskola jó együttműködése segíti az iskolai életbe illeszkedést, különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekre.

A szoros szakmai kapcsolat építése: az óvodapedagógusok és tanítónők között segíti egymás munkájának megismerését a gyermekek érdekében. Az együttműködésben fontos az eltérő szociális háttérrel rendelkező szülők, és gyermekek segítése, hiányos ismereteik pótlása, a tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása, a szülők bevonása a gyermekek iskolai tanulásra való felkészítésébe.

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, a két intézmény együttműködését.

Fontos, hogy kölcsönösen nyitottak legyünk, nevelőpartneri viszonyt alakítsunk ki az iskolai pedagógusokkal. A kapcsolattartást a nevelőmunka szerves részének kell A nagycsoportos óvodások iskolára való felkészülésének fontos része, hogy megismerkedjenek leendő tanító néniükkel és az iskolával. Ez az érzelmi biztonság fokozását is szolgálja. Ennek érdekében működik az óvoda-iskola átmenetet segítő munkacsoport. A csoport munkáját az Integrációs Program rögzíti. Az iskolával szervezett programok segítik a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esélyteremtését, a sikeres iskolakezdést.

A tanév folyamán több alkalom is kínálkozik az ismerkedésre:

- Meghívjuk a tanító nénit a nyílt napra, így betekintést nyerhet az óvodában folyó nevelőmunkába, valamint ismerkedik a gyerekekkel.
- Minden évben ellátogatunk a nagycsoportosokkal az iskolába. Ismerkedünk a leendő környezettel leendő tanító néniükkel, vonzó tapasztalatok útján nyerhetnek betekintést az iskolai életbe. Apró ajándékokat kapunk, apró kedvességet, melyet mi is készítünk a tanító néninek.
- Nagyon szerencsés helyzetben vagyunk, hiszen az általános iskola a szomszédságunkban van.
- A tanév során a nagycsoportos gyerekek szüleinek külön is tartunk szülői értekezletet, melyre meghívjuk a leendő elsős tanító nénit.
- Az óvodapedagógusok is folyamatos kapcsolatban vannak a tanítókkal, lehetőség van az eddigi tapasztalatok megbeszélésére.
- Tanévkezdéskor átkísérjük az elsősöket az ünnepélyes tanévnyitóra, figyelemmel kísérjük fejlődésüket.
- hospitálás: óvodai – iskolai látogatás
- továbbképzések, tréningek
- bemutató foglalkozások, előadások, tapasztalatcserék

8.3 Az óvoda és az önkormányzat

A kapcsolat a fenntartóval jó, a mindennapi nevelőmunkához szükséges eszközöket biztosítják az óvoda számára (írószereket, tisztálkodáshoz szükséges eszközöket, egyéb feltételeket, a környezetünk szépítésére stb.). A különleges igényeket, kéréseket lehetőség szerint támogatják, biztosítják számunkra a szükséges önrészt pályázatok elnyeréséhez.

Igyekszünk az óvodai eseményeket jelezni a fenntartó felé, bevonni az óvodai élet egyes elemeibe, pl. ünnepélyekre meghívjuk a képviselőtestületet és az önkormányzat dolgozóit.

8.4 Az óvoda kapcsolatai az egészségügyi intézményekkel

- A védőnővel heti kapcsolatban állunk, folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek testi-lelki fejlődését, bármikor bizalommal fordulhatunk hozzá, segít a beóvodázással kapcsolatos munkában. Igény szerint, valamint havonta tisztasági vizsgálatot végez a gyerekek körében.
- A házi orvos évente általános orvosi vizsgálatot végez.
- A fogorvos évente fogászati szűrést végez, és a szűrésen felmerülő problémákat kezeli.

8.5 Az óvoda kapcsolati a szakszolgálatokkal

- A Fejér Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Sárbogárdi Tagintézménynek munkatársai készséggel állnak rendelkezésünkre: korai fejlesztéssel-, iskolaérettséggel és egyéb problémával kapcsolatban.
- Az óvodában utazó logopédus végzi ingyenesen a rászoruló gyermekek beszédfejlesztését és dyslexia szűrését.

8.6 Kapcsolat a gyermekjóléti szolgálattal:

A gyermekjóléti szolgálat munkatársaival folyamatosan tartjuk a kapcsolatot. Az óvoda gyermekvédelmi felelőse és az óvodavezető szükség szerint megbeszéli a felmerülő problémákat és közösen keresik a megoldást annak elhárítására.

8.7 Egyéb kapcsolatok

Közös oktatási tér kialakítása érdekében kapcsolatépítésre törekszünk a Kárpát - medencei külhoni magyar óvodák valamelyikével, lehetőség szerint kapcsolatot tartunk fenn

9. Az óvodai élet tevékenységi formái és az óvodapedagógus feladatai

9.1. JÁTÉK

*„Játszom én és táncolok, látszom én, mint sok dolog.
Látszom fénybe és tükörbe, játszom egyre körbe-körbe.”*
(Kosztolányi Dezső)

A játék a gyermek legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, nevelésünk leghatékonyabb eszköze. A játék- szabad képzettársításokat követő szabad játékfolyamat- a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete, melynek mindennap visszatérő módon, hosszantartóan és lehetőleg zavartalanul ki kell elégülnie. A kisgyermek a külvilágból és saját belső világából származó tagolatlan benyomásait játékában tagolja. Így válik a játék kiemelt jelentőségű tájékozódó, a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget fejlesztő, élményt adó tevékenységgé.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban és az óvodában is a felnőtt- a szülő és az óvodapedagógus. Utánozható mintát ad a játéktevékenységre, majd amikor a szabad játékfolyamat már kialakult, bevonható társ marad, illetve segítővé, kezdeményezővé lesz ha a játékfolyamat elakad. A felnőtt jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.

A játékhoz megfelelő helyre és egyszerű, alakítható, a gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagokra, játékszerekre van szükség. Az óvoda és az óvodapedagógus feladata, hogy megfelelő csoportlégkört, helyet, időt, eszközöket és élményszerzési lehetőségeket biztosítson a különböző játékformákhoz, a gyakorló játékokhoz, a szimbolikus játékokhoz, konstruáló játékokhoz, szabályjátékokhoz.

A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az élményszerű, elmélyült gyermeki játék kibontakozását. Mindezt az óvodapedagógus feltételteremtő tevékenysége mellett a szükség és igény szerinti együttjátszásával, támogató, serkentő, ösztönző magatartásával, a nem direkt reakcióival éri el.

Az óvodában kiemelt a szabadjáték túlsúlyának érvényesülése. A játék kiemelt jelentőségének az óvoda napirendjében, időbeosztásában, továbbá a játékos tevékenységszervezésében is meg kell mutatkoznia. Az óvodapedagógus a gyerekek szabad játékához és különböző tevékenységeihez nyugodt kommunikációs teret, ehhez kedvező feltételeket alakít ki. A játékban fejlődik legkorábban és legteljesebben a gyermeki személyiség. A gyermekben a játék során olyan tulajdonságok fejlődnek ki, melyek később a társadalomban való beilleszkedést is segíti. A játékosságot biztosítani kell valamennyi területen, hiszen így érhető el a gyermekek komplex személyiségfejlesztése.

A kisgyermek első valódi játszótársa a családban a szülő, fokozatosan a társak szerepe válik meghatározóvá.

A hagyományos falusi társadalomban a kisbaba gyakorlatilag megszületésétől körül vette a játék. E játékok segítségével tanulta meg, hogy hol vannak testének határai, hol kezdődik és hol végződik a környező világ. A játékok olyan feladatokat állítottak a gyermekek elé, amelyeket ők is meg tudtak oldani, s ennek segítségével kialakult önértékelésük. Szerepe volt a szabálytudat kialakításában is, mely a közösségi viselkedés fontos eleme.

„ A gyermekek akkor a legkomolyabbak, amikor játszanak.

Olyankor tanulják, hogy mi is az élet.”

(Michel Button)

Cél:

- A gyermekek minden tevékenységet játékként élhessenek meg, a valóságot a játékon keresztül fedezzék fel.
- Elődeink népi gyermekjátékainak összegyűjtése, felelevenítése.

Feladat:

- A játék feltételeinek megteremtése / megfelelő légkör, hely, idő, eszköz/.
- Élménynyújtás és tapasztalatszerzés biztosítása.
- A játék továbbfejlesztéséhez a lehetőségek biztosítása az óvodapedagógus feladata, jelenléte teszi lehetővé a gyermekek közötti játékkapcsolatok kialakulását is.
- A gyermek fejlődését elősegítő játékfajták biztosítása.

Az óvodáskorú gyermek alapvető szüksége, spontán, szabad tevékenysége, örömforrása a játék. A gyermekek fejlődésében meghatározható jelentőségű, semmi mással nem helyettesíthető tevékenységi forma.

A játék közben spontán ismeretterjesztés, a felfedezés, a felfedezés az önálló alkotás, hatással van a gyermek gondolkodásának, értelmi képességeinek kibontakoztatására. Fejlődik az észlelés, megbízhatóbbá válik a megfigyelés, tartósabbá az önkéntelen és szándékos figyelem, az emlékezetbe vésés képessége. A „mintha” helyzet, a „mondjuk, hogy”-ok létrehozása, az „aha”-élmények átélése gazdagítja az érzelmeket. A játékesemények szüntelen formálása mozgásban tartja a gyermek képzeletét. A játékot kiváltó és kísérő érzelmek és ötletek fokozzák a közlési vágyat, s ezáltal fejlődik beszédképességük, gyarapodik szókincsük, alakulnak társas kapcsolataik. Így válik a játék kiemelt jelentőségű, tájékozódó a pszichikumot, a mozgást, az egész személyiséget, kreativitást fejlesztő és erősítő élményt adó tevékenységgé.

A játék feltételei:

Nyugodt, családi légkör kialakításához, a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtéséhez az egész óvoda hangulata hozzájárul. Ide tartozik az óvoda helyiségeinek esztétikuma, higiéniája, az óvoda udvarának felszereltsége és ápoltsága.

Az óvoda dolgozóinak külső megjelenése, egymáshoz való viszonya, a dajkák - óvodapedagógusok, a csoportok és óvodapedagógusok közötti kontaktus és a gyermekek harmonikus fejlődése érdekében az elvárások összhangja, élmény dús hatásrendszer biztosítása, egészséges életritmus, rugalmas napirend.

Megfelelő hely biztosítása:

A csoportszobát úgy rendezzük be, hogy figyelembe vesszük a gyermekek életkori megoszlását, fiúk és lányok arányát. Biztosítunk minden tevékenységnek elegendő és kényelmes helyet a gyermekeknek. Lehetővé tesszük, hogy kedvük és játékuk szerint átrendezhessék a termet. Meghitt kuckókat, sarkokat, alakítunk ki, melyek egy-egy játékra motiválnak.

Játékidő biztosítása:

A szabad játék védelmét a napirendben megfelelő időtartam biztosítja. A várakozási idő kiküszöbölésével, a testápolásra, öltözködésre, étkezésre, alvásra és pihenésre szánt idő kivételével az egész nap a játék rendelkezésére áll. Az óvodapedagógus által kezdeményezett, választható és kötelező tevékenységek időtartama a nagyok esetében sem haladja meg a 20-25 percet. A nap folyamán a délelőtti és délutáni játék egyenértékű.

Játékszerek és játékeszközök:

Nem szűkíthetők le a készen vásárolható játékszerekre. Legalább annyira fontosak a félkész elemek, s különböző alapanyagok biztosítása. Figyelembe vesszük a gyermekek az egyéni fejlettségekből adódó különbségeit. A játékeszközök tartósak, tisztíthatóak, esztétikusak. A gyermeki fantázia kibontakozását segítő anyagok, játékszerek. A hagyományos játékszerek mellett / építőkocka, legó, dominó, baba, stb./, vannak kiegészítő játékeszközök (teás, kakaós, sajtos, öblítős, mosószeres flakonok, hosszú szoknyák, kendők, kalapok, fátylak stb.) melyeket alaposan megtisztítva, a játéktevékenység gazdagításának szolgálatába állítunk. Kedvelt kiegészítő játékaink még a természetes anyagok, melyeket a gyerekek saját fantáziájuknak megfelelően használhatnak fel játékukban (dió, vadgesztenye, makk, dísztokók, kavicsok, kukoricacsutka, kukorica szem, bab stb.).

Élmények biztosítása: az otthonról hozott és közösen szerzett élményeknek, tapasztalatoknak egyaránt nagy szerepe van a gyermekek játékának fejlődésében, melyet maximálisan kihasználunk.

Játékirányítás:

- Főként a beszoktatás idején – együtt játszunk a gyermekekkel.
- A játék folyamatában az óvodapedagógus tudatos jelenléte biztosítja az indirekt irányítás felelősségét, az óvodában fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.
- Viselkedésünk, magatartásunk modell a gyermekek számára. Csak akkor érthetjük meg a gyermek játékát, ha mi magunk is szeretünk játszani!
- A gyermekek saját elgondolásaikat, ötleteiket valósíthatják meg saját játékukban.
- Teret, lehetőséget biztosítunk az építő játékokra, barkácsolásra, dramatizálásra, dalos játékokra.
- Állandó helyet biztosítunk a különböző vizuális tevékenységeknek.
- Megismertetjük őket új szabályjátékokkal, népi gyermekjátékokkal.
- Készítünk „fejlesztő” játékokat.
- Nyílt napon, játék délelőttön, sportnapokon, játszóházban személyes példát, módszertani segítséget adunk a játékhoz, a játékban tanuláshoz.

A játékfajták megjelenési formáiGyakorló játék:

Játékszerekkel, különféle anyagokkal végzett különféle manipulációk. Véletlen mozgásból, cselekvésből fakadnak, melynek során az ismétlések hatására a gyermek különböző képességeit gyakorolja.

- Hang és beszéd játékos gyakorlása /halandzsa/, ritmikus szavak utánzása, szavakhoz kapcsolódó játékos mozgás.
- Mozgást gyakorló játékok /lépcsőzés, húzgálós játékok/.
- Játékszerek, eszközök rakosgatása /kockák felrakása/.
- Játék különböző anyagokkal /homokszórás, vízöntögetés/.

Szerepjáték:

A szerepjátékban a gyermek tapasztalataikat, eddigi ismereteiket, hozzájuk fűződő érzelmeiket jelenítik meg. A felvállalt szerepen keresztül ábrázolják a valóságból számunkra lényeges mozzanatot.

- Egyszerű szabálykövetések – a játékszerekkel és az együttjátszással kapcsolatos elemi szabályok elfogadása és betartása – alá-fölrendelt szerep elfogadása.
- A környezet eseményeinek, jelenségeinek és élményeinek beépítése az önálló vagy csoportos játékba.

Ezek növelik a gyermek beszédaktivitását, segítik a gyermeket szociális fejlődésében. A szerepjátékok lehetőséget adnak a felnőtt-gyermek és a gyermek-gyermek közötti párbeszédre.

Építőjáték:

A gyermek a különféle hasábokból, konstrukciós játékokból, építő elemekből építményeket, játékszereket, tárgyakat hoz létre. A spontán készült építményeket fokozatosan felváltja a bonyolultabb alkotások létrehozása, az elképzelt tárgy pontos megközelítése, a játékelemek biztos kezelése.

A különböző anyagok, eszközök kombinálásával készült modelleket a gyermekek felhasználják egyéb játékaikban /pl. mozgásos, dramatikus, utánzásos játékban/.

Dramatikus játékok, bábozás:

Elsősorban a gyermekek irodalmi élményeinek szabadon választott, kötetlen formában történő feldolgozása a dramatikus játék. Segíti az emberi kapcsolatok formálásában, helyes viselkedési minták elsajátításában, negatív élmények feldolgozásában. A gyermekek által készített bábokkal nemcsak a gyermekek, hanem az óvodapedagógus is bemutathat egy-egy jelenetet, ez még inkább utánzásra serkenti őket.

Szabályjáték:

Lényege a szabály betartása, melyek nem mindig azonosak, a játék folyamán változhatnak, sőt a gyermekek maguk is alkothatnak játékszabályokat.

- Mozgásos szabályjátékok:

testnevelési játékok, dalos, mondókás, népi játékok,
fogócskák, bújócskák,

-Értelmi képességüket fejlesztő játékok:

különböző társasjátékok, képek, memórijátékok, puzzle kirakók,
dominók, kártyajátékok, nyelvi játékok, stb.

A játékfajták a gyermekek tevékenységeiben ilyen élesen nem különülnek el!

Udvari játéklehetőségek:

- mászócskák, homokozók, csúszdák,
Kihasználjuk az udvar adta lehetőségeket, ami jó színtere a sportjellegű népi játékoknak, ügyességi és erőjátékoknak.
- szabad mozgáshoz és szabályjátékokhoz, dalos játékokhoz, népi játékokhoz rendelkezésre áll a tágas udvar.
- asztalok, padok bármilyen szabadon választott tevékenységhez / kézműves tevékenység, konstrukciós játékok, ábrázolás/,
- a csoportszobai játékok alkalmankénti kihelyezése /babák, boltos játék eszközei, szerepjátékhoz használható kelléke

9.2. Verselés, mesélés

„ Miként megőrizzük ködös gyermekverseket,
És nem felejt szívünk néhány varázsigt.”

(Vas István)

A többnyire játékos mozgásokkal is összekapcsolt mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak.

A magyar gyermekköltészet, a népi, dajkai hagyományok, gazdag és jó alkalmat, erős alapot kínálnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi, erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. A mese –képi és konkrét formában esetlegesen a bábozás és dramatizálás eszközeivel – feltárja a gyermek előtt a külvilág és az emberi belső világ legfőbb érzelmi viszonyait, a lehetséges, megfelelő viselkedésformákat.

A mese kiválóan alkalmas az óvodás gyermek szemléletmódjának és világvégyének kialakítására. Visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, s egyben feloldást és megoldást kínál.

*Semmilyen költemény nem képes olyan
finoman beszélni a szívhez, mint a mese.”*

(Herder)

A tárgyi világot is megelevenítő, átlelkesítő szemléletmódja, és az ehhez társuló, a szigorú ok-okozati kapcsolatokat feloldó mágikus világvégye, csodákkal és átváltozásokkal ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre.

A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát s a játéktevékenységhez hasonlóan a mesehallgatás elengedett intim állapotban eleven, belső képvilágot jelenít meg. A belső képalkotásnak ez a folyamata a gyermeki élményforrás egyik legfontosabb formája. A gyermek saját vers- és mesealkotása, annak mozgással és/vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja. A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiénéjének elmaradhatatlan eleme. Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi - népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmét feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van. Az esztétikai nevelés egyik legjelentősebb területe a vers-mese. A magyar néphagyomány szebbnél-szebb mondókák, mesék kincstára, szókinca, érzelmvilága, nagyon közel áll a gyermekekhez. Óvodánkban eltérő szociális helyzetű családok gyermekeit neveljük, ezért megismerkedünk a multikulturális műveltség-tartalmakkal.

Cél:

- Az anyanyelvi nevelés, az érzelmi biztonság megadása a többnyire mozgással is összekapcsolt mondókák, dúdoló, versek mondogatásával.
- A magyar gyermekköltészet, a népi hagyományok jó alapot adnak a mindennapos mondókázásra, verselésre. A mese a gyermek érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője.
- A mese megfelel a gyermek életkori sajátosságának.
- A mesélővel való személyes kapcsolatban a gyermek nagy érzelmi biztonságban érzi magát.
- A mese a belső képalkotásnak a gyermeki élményfeldolgozás, a szorongás oldásának egyik legfontosabb formája.
- A mese ráébreszt a pszichikus valóságra.
- A gyermek a saját vers- és mese alkotása, annak mozgással és / vagy ábrázolással történő kombinálása az önkifejezés egyik módja.
- A mindennapos mesélés, mondókázás és verselés a kisgyermek mentális higiéniájának elmaradhatatlan eleme.
- Az óvodában a népi, a klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.
- Irodalomkedvelő gyermekeket nevelünk.
- Szívesen mesélnek saját maguk által kitalált történeteket, kezdeményeznek, dramatizálnak kedvük szerint.

Feladat:

- A mindennapos vers tevékenység feltételeinek megteremtése:
 - meseszönyeg, mesepárna, mesesarok
 - bábozás, dramatizálás,
 - dramatikus játékok,
 - mese, vers, mondókák
- Irodalmi anyag kiválasztása.
- A csoportban dolgozó óvodapedagógusok összedolgozása.
- Mesék, mondókák pontos ismerete.
- Visszaadni a gyermeknek a mesehallgatás, verses együttjátszás örömét.

A gyermekekkel való különös és játékos beszédkapcsolat egyik nagy lehetősége, a kicsinyek szellemi szükségleteinek kielégítése, beszédtanulás – tanítás, szórakoztatás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Helye és ideje van mindig a nap folyamán. A mese, a vers része az óvodai életet átfogó anyanyelvi nevelésnek, emberi kapcsolatokra tanít, mélyíti az önismeretet, segíti a világ megismerését. Mit őriz meg a felnőtt gyermekkorának meséiből, verseiből? – a mese a vers hangulatát, a hajdani mesélő hangját, az álomba fordulás édes ízét. A mesélést, verselést az óvodában is ilyen léggör veszi körül.

A tevékenységhez alkalmazható anyagok:

- mondókák, egyszerű mondókamesék,
- simogatók, tapsoltatók, höcögtető, hintáztatók, vigasztalók,
- rövid, rögtönzött történeteket halmozó láncmesék,
- rövid versek állatokról, természetről,
- dramatizálás, állatok hangjának utánzása,
- állatokról szóló egyszerű népmesék,
- több-versszakos mondókák, változatos kiszámolók,
- ismétlésekkel, refrénekekkel tagolt vidám, pattogó, ritmusváltó, ringató, lépegető, táncos ritmusú versek,
- mozgásos játékok kísérő kiszámolók, ugrók,
- találós kérdések, mulattató mondókák, tréfálkozók, felelgetők, csúfolók, szólások, mondások,
- bonyodalmas tréfás állat-és tündérmesék, népmesék,
- folytatásos elbeszélések, történetek,
- több versszakos versek természetről, állatokról, családról, gyermekekről /érzelmi töltésű vagy humoros rímelő/.

Dramatizálásnál a kelléktár a gyermekek ötleteinek felhasználásával készül és bővül – a szerepeket egymás között felosztják, saját vagy társuk viselkedését kommentálják.

A meséhez a hétköznapi élettől eltérő különös beszéddallam tartozik, ami utánozható. Lényeges az ismétlések, az alliterációk szerepe. A kisebbek dramatizáló játéka kimerül egy-egy szerep kiválasztásában, ehhez szükséges kellékek felvételében, egy-egy jellemző mozzanat egyéni eljátszásában.

A vers, a mese tevékenység során kiemelt szerepet kap a kommunikációs készség fejlesztése. Az alap kultúrtechnikák elsajátítására csak azok a gyermekek képesek, akik megfelelően tudnak kommunikálni, a személyes példa helyzetek kialakítása, ösztönzőleg hat, bővíti szókincsüket, gazdagítja metakommunikációs ismereteiket. A metakommunikáció fejlődését elsődlegesen a hiteles közlés erősíti. A gyermekekre figyelő, jó példát adó, jól artikuláló, választékosan beszélő környezet a gyermek nyelvi fejlődését pozitívan befolyásolja.

9.3 Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

*„ A zene nem magánosok kedvtelése, hanem lelki erőforrás
amelyet minden művelt nemzet igyekszik közkinccsé tenni.
Kapja meg belőle részét minden magyar gyermek.”*

/Kodály Zoltán/

Az óvodai zenei nevelés Kodály Zoltán világszerte elismert zenepedagógiájának elveit követi. Ezek alapgondolata, hogy a zene egyetemes kultúrkinccs, amelyhez zenei anyanyelvünk, az énekes és hangszeres népzene, a gyermekjátékok és népszokások, megismerésén át vezet az út.

A szülők zenei érdeklődése, kultúrája, zeneszeretete meghatározó élmény a gyermek számára. Ezekre ringatják, zenével altatják, később tapsoltatják, táncoltatják. Ez ösztönös tevékenység és a hagyományon alapul.

Az óvodában a környezet hangjainak megfigyelése, az ölbéli játékok, a népi gyermekdalok, az éneklés, az énekes játékok, a zenélés örömet nyújtanak a gyermeknek, egyben felkeltik zenei érdeklődését, formálják zenei ízlését, esztétikai fogékonyságát. Az élményt nyújtó közös ének-zenei tevékenységek során a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit. A népdalok éneklése, hallgatása, a gyermek-, néptáncok és népi játékok a hagyományok megismerését, továbbélését segítik. Az óvodai ének-zenei nevelés feladatainak eredményes megvalósítása megalapozza, elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.

Az énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermek zenei képességeinek (az egyenletes lüktetés, ritmus, éneklés, hallás, mozgás) és zenei kreativitásának alakításában.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál az óvodapedagógus figyelembe veszi a nemzetiségi nevelés esetében a gyermekek hovatartozását is.

Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Cél:

- Az énekes játékok, a zene megszerettetése, a zenei érdeklődés felkeltése.
- A szép, tiszta éneklés, a helyes szövegmondás, hangsúlyozott beszédre szoktatás.
- Az esztétikai, zenei ízlés és mozgáskultúra formálása.
- A gyermekek zenei hallásának, ritmusérzékének fejlesztése, játékos zenei alkotókedvük ösztönzése, élményt nyújt, a gyermek felfedezi a dallam, a ritmus, a mozgás szépségét, a közös éneklés örömeit.
- Fejleszteni a beszéd és zenei hallást.
- Kommunikációs képességet.

- Kiváltja a beszédkedvet, fejleszti a beszédkésztséget.
- Elősegíti a zenei anyanyelv kialakulását.
- A gyermek táncok és népi játékok segítik a hagyományok megismerését és továbbélését.

A zenei nevelés feladata:

- A gyermek zenei élményekhez való juttatása, az óvodapedagógus éneke, vokális és hangszeres zene segítségével közös éneklésen és zenei érdeklődés felkeltésén keresztül.
- Az óvodapedagógusok spontán utánzásával az éneklés, zenélés részévé válik a gyermek mindennapi tevékenységének.
- Az éneklés, zenélés tevékenységeinek kialakítása, fejlesztése.
- Zenei képességek, készségek kialakítása, fejlesztése.
- A népi hagyományok, a műzenei és más népek dalainak, zenéinek megismerése.
- Az ünnepekhez kapcsolódó szokások, dalok, zenék megismertetése, a hagyományok ápolására való törekvés.
- Ritmusérzék, zenei hallás, zenei emlékezet, kreatív zenei kedv fejlesztése.
- Mozgás és testtartás dalhelyzetben való igazításának megalapozása
- Közösségi élmények nyújtása énekes játékokon, közös zenélésen keresztül

Tartalma:

- A magyar népi énekes-mozgásos játékok, más népek dalai, játéka.
- Népi mondókák, dramatikus-énekes népszokások, játékok.
- Hangszeres zenehallgatás: magyar népzenei alkotások/vokális és hangszeres zene/, műdalok, alkalmi dalok /ünnepek dalai/.
- Népi hangszerek készítése.
- Készségfejlesztés zenei elemei

Az óvodás korú gyermekek testi és szellemi fejlettsége és az ebből következő életkori sajátosságai alkalmassá teszik arra, hogy részt vegyen a rendszeres és korszerű zenei képzésben.

Az óvodai zenei nevelés a gyermekeket élményhez juttatja, felkelti zenei érdeklődésüket, formálja zenei ízlésüket, esztétikai fogékonyságukat. Megszeretteti a gyermekekkel az éneklést, az énekes játékokat, és szoktatja őket a szép, tiszta éneklésre.

Fejleszti a gyermek zenei hallását, ritmusérzékét, zenei emlékezetét, játékos zenei alkotókedvét, elősegíti mozgáskultúrájuk fejlődését. A zenei nevelés elsősorban az érzelmekre hat, de egyidejűleg az értelemre is. Az élményt nyújtó, közös ének-zenei tevékenység a gyermekek és az óvodapedagógus kezdeményezésére, az egész napot áthatja. A mozgás-ritmus, a dallam egymástól elválaszthatatlan egységben jelent zenei élményt a gyermekek számára.

A zenei nevelés és anyanyelvi fejlesztés között szoros a kapcsolat. Az éneklés segíti a gyermeket a beszédtechnika kialakításában, a hangzók helyes megformálásában, a beszédszervek koordinált

mozgásának fejlesztésében, gyarapítja a gyermek szókincsét.

A természet változásainak körforgását folyamatosan figyelemmel kísérjük. A népszokásokat az évszakok és ünnepekörök szerint csoportba szedtük. Az ünnep az emberi, így a gyermekek életében is mindig jelentős. Hosszas készülődés előzi meg, s készülődés közben a gyermekek sok mindent megélnék, megtapasztalnak, megtanulnak, és elmélyülten foglalkoznak egy-egy ismerettel.

A zenei nevelés elmaradhatatlan eszköze a tánc. Hozzájárul a hallás, ritmusérzék, harmonikus, szép mozgás kialakulásához, mozgáskultúra fejlődéséhez. A feladatok sikeres megoldása elősegíti a zenei anyanyelv megalapozását, a gyerekek biztonságérzetének növekedését, gátlásaik feloldódását, önként vállalt fegyelmük, közösségi érzésük és magatartásuk kedvező alakulását. Mi óvodapedagógusok mindent megteszünk, hogy az általunk nevelt korosztálynak minél többet adhassunk népünk hagyományaiból, szokásaiból, megismertetve és megszerettetve a magyar nép igen gazdag hagyományvilágát. Óvodánkban lehetőség van néptánc oktatására, ahol a magyar népzene, dalok, hangszerek, népszokások megismerésének részesei a gyerekek. A népi játékok újrarájátszásával, a népköltészet alkotásaival, a helyi hagyományok felelevenítésével élményt nyújtunk a gyermekeknek. Ezek az élmények a gyermekek érzelmein áthatva beépülnek a gyermekek ízlésvilágába.

A népszokások két nagy csoportját vettük figyelembe:

1. A naptári és gazdasági év jeles napjaihoz, az egyház ünnepeihez kapcsolódó népszokások. Ide kapcsolva a természetóvó jeles napokat /Föld napja, Madarak, fák napja/.
2. Az emberi élet fordulói, a családi élet szokásai.

A következő népszokásokból választhatunk:

Október: Közös szüret az óvodában

December: Adventi készülődés – folyamatos
Mikulás
Karácsony - Betlehemi játékok

Február: Farsang

Április: Húsvét – locsolkodás

Május: Májusfa állítása

Június: Gyermeknap

Természetesen ezek a témakörök mindennapi életünkben komplexen jelennek meg. / Játék és egyéb eszközök készítése, közben beszélgetés, mondókák, mesék, dalok felidézése, népi kismesterségek gyakorlása, az évszak változásából adódó időjárások felidézése, népi sportjátékok játéka, stb./

9.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézi munka

*„Az ember életvonalára nagyon jellemző,
hogy élete során az óvoda a legkreatívabb”*

/Rubik Ernő/

A művészet „az emberiség tudatra ébredése” /Babits Mihály/ s egyben az emberiség egyetemes nyelve. Aki keres és felfedezi a szépet, annak élete, érzelme színessé, gazdaggá, harmonikussá válnak.. A természetes anyagok gyűjtése megismerése és az abból való alkotás nem csak a gyermekek kreativitását fejleszti, de örömet is jelent számukra.

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének. A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására. Az óvodapedagógus az ábrázoló tevékenységekre az egész nap folyamán teret biztosít. Maga a tevékenység, s ennek öröme a fontos, valamint az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Ezen tevékenységek az egyéni fejlettséghez és képességekhez igazodva segítik a képi-plasztikai kifejezőképesség, komponáló-, térbeli tájékozódó- és rendezőképességek alakulását, a gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagodását és annak képi kifejezését: a gyermekek tér-forma és szín képzeinek gazdagodását, képi gondolkodásuk fejlődését, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítását.

Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermekeket az eszközök használatával, a különböző anyagokkal, a rajzolás, a festés, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelemeivel és eljárásaival.

Cél:

- A gyermekek tér, szín, forma képzeinek gazdagítása, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- A gyermekek élmény és fantázia világának képi, szabad önkifejezése.
- A gyermekek megismertetése népművészeti elemekkel az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.
- A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül.
- Igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre, a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadása.

Feladat:

- A sokféle változatos tevékenység feltételeinek megteremtése, tartalmának folyamatos fejlesztése.
- Az óvodapedagógus feladata megismertetni a gyermeket az eszközök használatával, a rajzolás, mintázás és kézimunka különböző technikai alapelveivel és eljárásaival.
- Az ábrázolás eszközeinek örömteli és magabiztos használata.
- A tevékenységük végzése során alakuljon a gyermekek kez ügyessége, alkotókészsége és esztétikai igénye, gazdagodjon érzelmviláguk.
- Lehetőséget teremtése az alkotási vágy kielégítésére, - önállóságra nevelünk, de a testi épség megóvása érdekében a szabályok betartását megköveteljük.
- A finomvezérlésű mozgások előkészítése – cselekvés – tapasztalat – tudás.

A vizuális nevelés az óvoda egészében érvényesülő folyamat. A spontán vizuális hatások közül a közvetlen környezet a legjelentősebb, hiszen mindennapos, állandó ingert jelent. A tevékenységek megszervezéséhez kitűnő pedagógiai alapot adnak az évszakok váltakozásai, a természet szépségei, a gyermek által megérthető világ tárgyai és eseményei. Ugyancsak kitűnően tudjuk hasznosítani a vizuális tevékenységek számára az ünnepeket, aktuális eseményeket, melyek érzelmileg is közel állnak a gyermekekhez és megmozgatják fantáziájukat. Vizuális szempontból igazán az a célravezető, ha a gyermeket lehetőleg többfunkciós szemlélődésre, gondolkodásra, alkotásra ösztönző esztétikus tárgyak veszik körül. Ezek az ingerek állandóan, tartósan jelen vannak – természetes anyagok. Mivel a gyermek szeme leginkább a szemmagasságban levő tárgyakon nyugszik meg, ezért lehetőleg a számára legfontosabb eszközöket nekik elérhető helyen helyezük el. Figyelembe kell vennünk azt is, hogy a gyereket az általa létrehozott dolgokhoz erős érzelmi szálak fűzik, érzelmeik pedig mélyebbé, pontosabbá, tartósabbá teszik emlékeiket.

Mindig arra törekszünk, hogy a gyermek maga találja ki és valósítsa meg elképzeléseit – szükség szerint segítséget nyújtunk. A kreativitás, az alkotó gondolkodás és cselekvés kialakítása vizuális tevékenységek legfontosabb feladata. Óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőség van a kreatív képességek kibontakoztatására. A tapasztalatszerzés alapvető fontosságú, minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésér

Tevékenységi formák:

1. Építés
2. Plasztikai munkák
3. Képalakítás
4. Környezetalakítás
5. Műalkotásokkal való találkozás

1. Építés:

- ✓ nagy terek kialakítása, átrendezése
- ✓ manipulatív tevékenységek
- ✓ térbeli alakzatok építése
- ✓ sorakoztatás
- ✓ testekből való építés
- ✓ homok, hó használata, alakítása

2. Plasztikai munkák:

- ✓ mintázás, makett, báb, játékkészítés,
- ✓ papírmunkák: gyűrítés, tépés, nyírás, ragasztás, hajtogatás
- ✓ konstruálás – kész elemek, termékek, dobozok
- ✓ szövés, csomózás, varrás, fonal és spárgamunkák

A.) Gyurkálgatás, formálgatás tetszés szerint homokban, hóban, agyaggal, gyurmával, textil, gally, stb. felhasználásával. Mintázás emberalak, állatfigurák, formák tagolása, díszítése lehetőleg egy tömbből.

B.) Szerkesztés, összerakás, egyszerűbb ajándékkészítés

- ✓ termékekből figurák
- ✓ koszorúk
- ✓ gyöngyök
- ✓ láncok
- ✓ fűzések, stb.

C.) Báb-, díszletkészítés

- ✓ összeszerelés

D.) Különféle anyagok megmunkálása

- ✓ homok, agyag, gyurma, különféle minőségű és színű papírok, textil, fonal, fa, termékek, gallyak

3. Képalakítás:

- Firkálgatás, ismerkedés az anyagokkal. Nagyméretű rajzok az udvaron asztalra, hóba, homokba.
- Rajzolás különféle eszközökkel: zsírkréta, filctoll, színes ceruza, puha, vastag ceruza, tus.
- Festés sok színnel bármilyen festékkel/vízfesték, tempera, olaj, tus, stb./ érzelem, élmények, képzelet alapján.
- Képalakítás tépéssel, vágással, ragasztással. Karcolás, nyomkodás, lenyomatok anyagokba, pác, viasz, sokszorosító grafikai eljárások, kollázs textilkép készítés.

4. Környezet alakítás:

- Teremrendezés, gyűjtött anyagok válogatása – felhasználása, díszítése a csoportszobának.
- Kertrendezés, dekorálás térben és síkban.

5. Műalkotásokkal való találkozás:

Kép, szobor, épület, dísz tárgy, reprodukció, fotó, diakép, illusztráció, festmény, grafika, természeti táj, népművészeti tárgy, használati tárgy megnézegetése, gyönyörködés benne, rácsodálkozás lehetőség szerint séták, kirándulások alkalmával.

Gyűjtőmunka:

Gyűjtések séták. Kirándulások során, akár a családok bevonásával, a legkülönbözőbb megmunkálható anyagokat, terméseket, rügyeket, virágokat, kavicsokat, köveket, kagylókat, gallyakat, dobozokat, képeket, képeslapokat, textildarabokat, fonalakat, spárgát, rafiát, üvegeket, stb.. A gyűjtőmunka folyamatos.

Vizuális játékok: / néhány példa/

- ✓ Mozgást utánzó levegőrajzok – víz hullámozása.
- ✓ Formatartó levegőrajzok – kerek alma, fűrész foga.
- ✓ Koordinált rajzoló mozgások – ujjal földre.
- ✓ Mozgásutánzás, pl. tükörkép.
- ✓ Mozdulatokkal – mozgással állapot, érzelem kifejezése, pl. árnyjáték.
- ✓ Megfigyelést fejlesztő játékok .
- ✓ Ilyen átgondoltan berendezett környezetben a gyermek az őt érő hatásokkal a felnőtt tudatos átgondolása révén találkozik. Pl. a játék során:
- ✓ Tapintásos észlelés fejlesztése – alapvető gyurmázási technikák.
- ✓ Testséma, szem-kéz koordinációja.
- ✓ Alaklátás, formaállandóság fejlesztése – építkezés testekből, puzzle, díszítő sorminták másolása.
- ✓ Vizuális pozíció felismerése. Térbeli összefüggések észlelése.
- ✓ Vizuális ritmus, szín, forma észlelés – mintakirakók, gyöngyfűzés.
- ✓ Vizuális memória – mi változott meg? – a szemmozgás, a szem fixációs működése.

A gyermek tágabb környezetének alakításában kevésbé van szerepünk. Feladatunk, hogy kiválasszuk azt, amit vizuális-esztétikai szempontból érdemes, és arra felhívjuk a figyelmet.

Míndeközben a gyermek nagy teret mozog be és rengeteg verbális ismeretre tesz szert. Ha mindez sok mozgással, cselekvéssel, a különböző észlelő funkciók együttműködésével /látás, hallás, tapítás, ízlelés, szaglás/ történik, akkor a gyermek valóban megismeri környezetét, és sokrétű tapasztalatot szerez a körülötte lévő dolgokról, azok viszonyáról, térbeli elhelyezkedéséről, majd szinte törvényszerűen ábrázolja, újra alkotja. Ezáltal a gyermek visszajelzést kap vizuális ismereteiről, és a pontosabb ismeretek önellenőrzése készletti. Felgyorsul a vizuális megismerés, megfigyelés, gondolkodás, részekre bont és analizál.

Így ismeretei, vizuális emlékezete egyre pontosabbá válik. Fogalmai minél érthetőbbek lesznek saját maga számára, annál inkább fejlődik a fogalmi gondolkodás: a beszéd.

8.5 Mozgás

*„... élj, s mozogj, hogy életet ne unj.”
/ Vörösmarty Mihály/*

A népi életmódban a szülők gondoskodtak gyermekük erőnlétéről, esztétikus, harmonikus mozgásának alakításáról. A kisgyermek mintát kapott a családban, társaitól, szűkebb és tágabb közösségtől. Felnőtt korára a játékok, a dramatikus szokások viselkedésmintái mellett a néptánc mozgáselemeit is magáévá tette. A sport jellegű népi játékok, ügyességi és erőjátékok játszása közben megfelelően fejlődött a gyermekek mozgáskészsége.

Cél:

- A testi fejlődés érdekében a gyermekek mozgásigényének kielégítése.
- A jó közérzettel, jó hangulatban a mozgásos feladatokat, játékokat.
- A gyermekek természetes, harmonikus mozgásának, testi képességeinek fejlesztése játékos formában, társra figyelés.
- E képességek hozzájárulnak a harmonikus, összerendezett, fegyelmezett nagy- és kismozgások kialakulásához.

Feladat:

- A szervezet felfrissítése, megmozgatása, kondicionálás és koordinációs képességek fejlesztése, ezáltal a szervezet edzése, az egészség megszilárdítása, a gondozás az egészséges életmódra nevelés hatását felerősíti.
- Mozgásfejlesztés a spontán vagy szervezett tevékenységben.
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek edzettségének, kondíciójának megőrzése, egészségének megóvása, az egészséges életmód szokásainak kialakítása.

A mozgás a gyermekek számára életszükséglet, jelentős szerepet tölt be fejlődésükben. Az általános testi képességek fejlődése mellett jelentősen hat az értelmi és szociális képességek alakulására. A gyermekek mozgásos tevékenységét, mozgásos játékát, a mozgástér kialakítását, az eszközök kiválasztását mindig életkorukhoz, egyéni szükségleteknek és képességüknek, általános

fejlettségüknek, a fejlődésük üteméhez igazodva szervezzük meg.

Ügyelünk a mozgás megfelelő nehézségű összeállítására. A mozgást, mint életkori sajátosságot a nap folyamán bármikor és bárhol kihasználjuk.

A mozgásfejlesztés szervezeti formái:

- Tornafoglalkozás
- Mindennapi szervezett és szabad mozgás
- Szabadidőben történő mozgásfejlesztés

Tornafoglalkozás :

- Mindhárom korcsoportban kötelezően szervezett tevékenység, de nem kényszerítjük a gyermeket. Heti 1 foglalkozás van mindkét csoportban. Szükség esetén a foglalkozás csoportbontásban valósul meg a fejlesztés eredményessége érdekében.
- Megfelelő és kényelmes öltözékben lehetőség szerint a szabadban, vagy a tornaszobában tartjuk /talajtól függően lehet mezítláb is/. Az óvoda udvarának mérete, felszereltsége, eszközeink lehetővé teszik, hogy a foglalkozásokat a szabadban, változatos formában tartsuk.

Feladatunk a szervezésben:

- a gyakorlólé hely kialakítása, megtervezése, portalanítás, szellőztetés,
- az eszközök gondos előkészítése /tisztítása, épség, darabszám ellenőrzése/,
- balesetveszély elhárítása

Mindennapi szervezett és szabad mozgás :

Napirendünkben fontos szerepet tölt be-, az időjárástól függően legtöbbször kint, rossz idő esetén a csoportszobában és tornaszobában végezzük. Úgy állítjuk össze a néhány perc anyagát, hogy felfrissülést, edzést, igazi örömet jelentsen a gyermekek számára. A játékot, játékoságot alkalmazzuk alapvető eszközként.

A mozgásos játék a gyermek számára az aktív pihenés egyik formája. A mindennapi mozgást végezhetjük zenére, s helyettesíthető énekes – mozgásos játékokkal is.

A foglalkozások felépítését minden óvodapedagógus maga határozza meg, csoportjára lebontva.

Szabadidőben történő mozgásfejlesztés :

Udvaron

- labdázáshoz betonos terület, sík terep a futó, fogójátékokhoz és versenyekhez

- mászóakák, bújókák, csúszdák, farönkökből lépegetők, karikák, ugráló kötelek, célba dobók

Csoportszobában és tornaszobában – szívesen kúsznak, másznak a gyerekek, ezért a bent is használható, mozgásra készítő eszközöket a gyermekek bármikor használhatják./ füles labda, ugróasztal, szivacs szőnyeg, babzsák, asztal, szék, pad, stb./

Mozgásos szabályjátékok rendszeres alkalmazása, különleges népi játékok, mozgásos, eszközt igénylő ügyességi játékok és a jeles napokhoz kapcsolódó versenyjátékok szervezése. /ugróiskola, kakasviadal, Adj király katonát! stb./

9.6 A külső világ tevékeny megismerése

*„ A Természet felhő, mely örökké
ugyanaz és sohasem ugyanaz... ”*

A külső világ, a környezet megismerése iránti kíváncsiság a gyermekkel együtt születik. Az érzelmi fogékonyság, a nyitottság, a személyes kipróbálási vágy kedvez a tapasztalatszerzésnek.

A gyermek, miközben felfedezi környezetét, olyan tapasztalatok birtokába jut, amelyek a környezetben való, életkorának megfelelő biztos eligazodáshoz, tájékozódáshoz szükségesek. Megismeri a szülőföld, az ott élő emberek, a hazai táj, a helyi hagyományok és néphagyományok, szokások, a közösséghez való tartozás élményét, a nemzeti, családi és a tárgyi kultúra értékeit, megtanulja ezek szeretetét, védelmét.

Cél:

Olyan gyermekek nevelése, akik:

- szeretik a természetet, az őket körülvevő élőlényeket, ismerik környezetüket,
- fogékonyak a körülöttük lévő élő és élettelen környezet szépségeire,
- megtalálják a jót és szépet, és azt megbecsülik,
- felfedezik az őket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseit

Feladat:

- A környezet tevékeny megismerése, a biztonságos életvitel szokásainak alakítása.
- Különös tekintettel a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek szokás és norma rendszerének kialakítására, környezetük megismerésére.
- Alkalom, idő, hely, eszköz biztosítása a spontán és szervezett tapasztalat- és ismeretszerzésre.

- Tudatos figyelem a környezet, illetve a természetvédelem fontosságára, a természetszemlélet formálására, *ezek megvalósulásának folyamatos ellenőrzése.*
- A Zöld Napok beépítése az óvodai életbe, amely szebbé, gazdagabbá teszi a gyermekek életét. / Takarítási Világnap, Állatok világnapja, Víz világnapja, Föld napja, Madarak és Fák napja, Környezetvédelmi Világnap/.
- Annak biztosítása, hogy a gyermekek a matematikai ismereteiket természetes környezetben szerezhessék meg.
- Az óvodapedagógus elősegíti a gyermekek önálló véleményalkotását, döntési képességeinek fejlődését a kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában.

Az óvodai környezeti nevelés célja, hogy olyan szokásokat, viselkedési formákat alakítson ki, amelyek meghatározzák a természetes és az ember által létrehozott környezettel való harmonikus kapcsolat kialakítását. A tevékenység feltételeit úgy szervezzük meg, hogy meghatározó legyen az életszerűség, az érzelmi megközelítés természetes helyzetekben. Az egyéni tapasztalatszerzésen keresztül valósul meg a gyermeki megismerés, fejlesztés. A gyermekek az óvodai nevelés során komplex, természetes egységükben ismerkednek meg a természeti, társadalmi környezettel és annak elemeivel.

A természet közelség és az életközelség feltételezik, segítik a fejlődést, a megújulást a körülöttünk lévő állandó és változó természethez, élethelyzethez való alkalmazkodást. A különböző helyszíneken szerzett ismeretek, benyomások, tapasztalatok, a közösen átélt élmények nagymértékben hozzájárulnak kitűzött céljaink megvalósításához. A lakóhelyünkön fellelhető régi és napjainkban születő értékek megismertetése megóvása a napi nevelőmunkában való felhasználása helyi nevelési rendszerünk egyik alappillére képezi. A nagyméretű udvarunkon, nyomon követhetők a természet ébredésének és fokozatos elmúlásának jelei, zöldülnek, virágoznak a disz- és gyümölcsfák, bokrok, évelő és egynyári virágok. Falvainkat körülveszi erdős terület tavakkal. A kirándulásainkra, s udvari felfedezéseinkre nagyítót, távcsövet, fényképezőgépet viszünk magunkkal.

Megtanulják a gyerekek, hogy ez a sok gyönyörűség a miénk, s erre vigyázni, ezt óvni kell!

Szeretjük és tiszteljük környezetünket, a természetes anyagokat. Feladatunknak tartjuk, hogy minden alkalmat megragadva felfedezzük a környező világot, meglátassuk a természet szépségét, értékeit, kincseit. Eközben ismeretekre tesznek szert a gyerekek, fejlődik kez ügyességük, gazdagodik érzélemviláguk, alakul értékrendjük, növekszik kreativitásuk, bővül szókincsük.

Az óvoda a következő Zöld Napokat tartja meg:

Takarítási világnap:	szeptember 23.
Állatok világnapja:	október 4.
Víz világnapja:	március 22.
Föld napja:	április 22.
Madarak és fák napja:	május 10.
Környezetvédelmi világnap:	június 5.

A természeti és társadalmi környezet megismerésének területei, témakörei:

- család – óvoda – lakóhely
- testünk – egészségvédelem
- emberek munkája, foglalkozása
- környezetünk mennyiség, tér, szín, formai viszonyai
- időjárás, évszakok váltakozása, jellemzői
- napszakok
- növény és állatvilág
- környezeti elemek védelme, alakítása/ föld, élővilág, víz, levegő/
- jeles napok, hagyományok
- környezetmegismerő séták, tájmegismerő kirándulások / szűkebb és tágabb környezet /
- közlekedés – személy és teherszállító járművek, gyalogos közlekedés szabályai
- óvodai környezet alakítása, óvása / csoportszoba rendje, ünnepi dekoráció, veteményezés / családokkal együtt-

A külső világ tevékeny megismerésére nevelés folyamata sokrétű, a gyermekek minden cselekvését áthatja. Az óvodába járó gyermekek az állat- és növényvilágról az első tapasztalataikat, ismereteiket az otthoni környezetünkben szerzik meg. Ezért nevelésünk egyik fontos kiindulópontja a helyi adottságok felmérése, a falusi környezet kihasználása. Fontos, hogy a gyermekeknek legyenek élményháttereik / otthoni, óvodai élmények, szülők, nagyszülők bevonásával/.

A családokkal való kapcsolattartás sokféle formája gazdagítja, bővíti a gyermekek társadalmi tapasztalatait. Ezek a tapasztalatok, a róluk szóló beszélgetések alapozzák meg a szülőkhöz, településhez való kötődéseket, az erkölcsi érzelmeket. A folyamatos és alkalmi megfigyelések, a sok cselekvés, sokoldalú érzékelés biztosításával érjük el a belső motiváltságon alapuló ismeretszerzést. A külső világ megismerésére nevelés meghatározó a gyermekek képességeinek fejlesztésében, elsősorban tapasztalás, emlékezés, ítélőképesség, elvonatkoztatás, elemi problémák felismerése és megoldása. Felébred bennük a felfedezés, tudás öröme.

9.7 Munka jellegű tevékenységek

*„ Mert azt tanultam mindenütt,
azt láttam minden nemzetnél,
hogy az apák dolgát folytatják
az utódok...”*

/ Kós Károly /

A néphagyományörzésen belül végzett tevékenységek bővítik és gazdagítják a gyermekek cselekvési lehetőségeit. A természetes anyagok használata során a gyerekek rendszeresen visszatérő munkát folytatnak, közben rájönnek arra, hogy az életünk velejárója egy-egy adott cselekvéssor. A gyermekek e tanulási formája az utánzás, ennek során a környezetünkben élő felnőttek munkacselekvéseit is utánozzák játékaikban. Ezeket a munkafolyamatokat és a munka közben használt eszközöket megismerhetik az óvodában is, és a falubeli időseknél tett látogatások során is.

Cél:

- A család és az óvoda munkával kapcsolatos elvárásainak közelítése.
- A gyermek munkajellegű tevékenysége, a saját és mások elismerése a nevelés egyik formája.
- A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömeinek érzékeltetése.
- Munkamegosztásra nevelés.
- Baráti, egymást segítő kapcsolatok kialakulásának segítése, támogatása.
- Munka során a meglévő tapasztalatok erősítése, azok újjakkal való bővítése.
- A munka eredményének megbecsülésére nevelés.
- Jártasságok alakítása, eszközök, szerszámok használata.
- A gyermeki munka az óvodapedagógustól tudatos pedagógiai tervezést igényel.
- A gyermekkel való együttműködést folyamatos, konkrét, reális vagyis a gyerekeknek saját magához mérten fejlesztő értékelést igényel.

Önállóság:

- Olyan munkalehetőségeket kell biztosítunk, melyek a gyerek számára elfogadhatók. A munkavégzés során teljes önállóságot adunk. Pl.: lehetőségek közül önálló választás, a gyermekre ne erőszakoljuk rá a feladatot

Rendszeresség, folyamatosság:

- A munkavégzés folyamatos és rendszeres.
- Óvodás kor kezdetétől nagy jelentőségű az önkiszolgálás. A gyermek próbálja a kezdetektől önállóan végezni a következőket:
 - öltözködés, étkezés, testápolás, környezete rendben tartása.

Hagyjuk, hogy a gyermekek saját képességeik szerint, koruktól függetlenül akkor végezzék el az önkiszolgálással kapcsolatos teendőket, amikor képesek rá, vagy kedvük van hozzá.

Önálló döntés:

- Fontos, hogy a gyermekek a munkamegosztás során tanuljanak meg önállóan dönteni, feladataikat egymás között megosztani, mint a játékban a szereposztást.

Már az óvodás gyerekek életében nélkülözhetetlen az életre való felkészítéshez a munkatevékenység. A munkát a gyermekek általában örömmel végzik, mint a játékot, mivel a játék a gyermek fő tevékenysége a munka is erre épül. A játékos jellegnek óvodáskor végéig meg kell maradnia. A munka célra irányuló tevékenység. A gyermekek ezzel a céllal szívesen azonosulnak, természetesen tartják szükségességét, élvezik az elért eredményeket. A tevékenység többnyire teljesítését igényli. A munka elvégzését külső szükségesség indokolja. A munka felelősséggel jár. Megfelelő ismeretekre, készségekre, munkára való beállítódásra kell hozzá. A gyakorlás fontos, hiszen ennek hatására alakul ki a gyermekben a munka céljának tudata, a felelősségérzet, és így válnak képessé arra, hogy számoljanak tevékenységük következményeivel is. A munkatevékenységek hozzájárulnak az értelmi képességek fejlődéséhez. A munkavégzés közben megalapozódik a munka iránti tisztelet, eredményének megbecsülése, fontosságának, hasznosságának értelme.

Formálódnak és egyre pontosabbá válnak a munkához szükséges képességek. A gyermekek megtanulják az eszközök célszerű használatát. Munka közben kezdenek kialakulni a szervezés képességének alapjai is. Megismerkednek a gyermekek a munkafolyamatokkal, a munka célszerű sorrendjével. Később a szükséges munkát felszólítás nélkül megkezdik, a hiányosságokat észreveszik. Eközben fejlődik és erősödik együttműködési képességük, kezdeményezőkéességük is.

Munka tartalma:

Az óvoda udvara sok lehetőséget kínál a számunkra, melyekkel mi élünk is.

Lehetőség van arra, hogy a gyermekek tisztán tartsák saját környezetüket, közösen megjavítsák, megtisztítsák játékaikat, maguk díszítsék, rendezzék a csoportszobát.

Önkiszolgálás:

A gyermekek óvodáskor kezdetétől próbálják önállóan végezni:

- Testápolás, öltözködés, étkezés, környezet rendben tartása.

Alkalomszerű munkák:

- Egyszeri, vagy ismétlődő tevékenységek elvégzése óvodapedagógusi segítséggel.
- Megbízások, üzenetközvetítés önkéntesség alapján /épületen belül/.
- Ünnepi készülődések, hagyományok felelevenítése során ajándék – tárgykészítés, díszítómunkák egyéni ötletek alapján is.
- Udvar és teremrendezés /kisebb tárgyak helyretétele, szállítása, rendrakás/.
- Játékjavítások önállóan, vagy óvónői segítséggel.

Naposi munka:

- Étkezés előkészületei segítséggel, majd önállóan.
- Terem és udvarrendezésben való részvétel, /játékok, eszközök, előkészítése, elrakása/.

Növények gondozása:

- Megfigyelő tevékenységek irányítással.
- Folyamatos növényápolás óvodapedagógusi közreműködéssel /ültetés, átültetés, öntözés, csíráztatás rügyeztetés, gyomlálás/.
- Évszakokhoz kapcsolódó munkák /előkészítés és betakarítási munkákban való részvétel/.
- Környezetrendezések.
- Gyűjtőmunkák /a gyűjtött anyag elhelyezése, rendezése/.
- Az óvoda udvara kimeríthetetlen lehetőségeket nyújt a növények gondozásában tavasztól késő-őszig.

Feltételek:

- Sokféle munkalehetőség, önálló munkavégzés, hasznos tevékenységek biztosítása.
- Nyugodt légkör.
- Elegendő idő.
- Testi épség megőrzésének biztosítása.
- A munka állandóságának, folyamatosságának biztosítása.
- Gátlásos, visszahúzódó gyermek bevonása.
- Baráti kapcsolat, kisebb csoport kialakításának lehetőségei, és azok megszilárdulása a közösen végzett munka során, melyet az együtt elért eredmények, öröm és felelősség segíti.
- Család figyelmének felhívása a munka fontosságára.

9.8 A tevékenységekben megvalósuló tanulás

„ Ne erőszakkal oktasd a gyermeket tanulmányokra hanem
játszva tanuljanak, már csak azért is, hogy jobban
megfigyelhesd, melyiknek mire van hajlama.”

/ Platón összes művei /

Helyi nevelési programunk egyik prioritása a tanulás-tanítás eredményessége. Az egész nap során megvalósuló tevékenységbe ágyazott tanulást tekinti elsődlegesnek, jelentős részben utánzásos, spontán tevékenység, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja. Figyelembe véve, hogy a 3-7 éves gyermeket a természetes kíváncsiságból spontán tanulási vágy jellemzi.

Az önálló tevékenykedés életszükséglet és egyben tapasztalatforrás a gyermek számára. Nem szűkül le az ismeretszerzésre, az egész óvodai nap folyamán adódó helyzetekben természetes és szimulált környezetben, kirándulásokon, az óvodapedagógus által kezdeményezett tevékenységi formákban, szervezeti és időkeretekben valósul meg.

Alapvető pedagógiai elvünk az egyéni fejlettséghez igazodó differenciált fejlesztés, amely nagy felelősséget, tervszerűséget és céltudatosságot kíván tőlünk. Figyelembe vesszük a gyermekek aktuális fizikai és érzelmi állapotát, ehhez igazítjuk a tevékenységek tempóját, időtartamát, módszereit. Szükség esetén rugalmasan változtatunk előzetes terveinken.

Cél:

- Önként és örömmel vesznek részt a gyermekek a spontán tevékenységekben, amely a teljes személyiség fejlődését, fejlesztését támogatja.
- Az óvodás gyermek kompetenciáinak fejlesztése.
- Az óvodában a tanulás cselekvő és folyamatos.
- Elsődleges cél a kompetenciafejlesztés.
- Az óvodapedagógus a tanulást támogató környezet megteremtése során épít a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A gyermek cselekvő aktivitása, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás, felfedezés lehetőségének biztosítása, kreativitásának erősítése.
- Egyéni fejlettségének megfelelő feladatok biztosítása.
- A gyermekek szükségleteire, kíváncsiságára építve, fenntartani érdeklődésüket
- Az elkezdett tevékenységek befejezése.
- Alkalmassá válnak az iskolai élet megkezdésére.

Feladat:

- Az értelmi képességek fejlesztése.
- A gyermek megismerő vágyának, kíváncsiságának, érdeklődésének sokoldalú kielégítése.
- A gyermek érdeklődésének megfelelő tevékenységek felkínálása.
- A gyermekek önállóságának, figyelmének, kitartásának, pontosságának, feladattudatának fejlesztése.
- Lehetőség biztosítása olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit, saját teljesítőképességüket, amely magában foglalja a kudarc, a tévedés és a hibás döntés lehetőségeit is.
- Az óvodapedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.
- A tevékenységekben rejlő lehetőségek kihasználása a megismerő funkciók és önálló felfedezés gyakorlására.
- A pedagógus a gyermekek hibáit, tévesztéseit, mint a tanulási, fejlődési folyamat részét kezeli, az egyéni megértést elősegítő módon reagál rájuk.
- Általános pedagógiai célrendszer figyelembevételével határozzuk meg az egyéni szükségletekhez igazodó fejlesztési célokat.
- Az egyenlő hozzáférés biztosítása.

A tanulás lehetséges formái az óvodában:

- Az utánzásos, minta- és modellkövetéses magatartás- és viselkedéstanulás.
- A spontán játékos tapasztalatszerzés.
- A cselekvéses tanulás.
- A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- Gyakorlati problémamegoldás.

A szervezett tanulás formái közül mi a kötetlen mikrocsoportos foglalkozási alapformát valósítjuk meg valamennyi korcsoportban, kivéve a tornafoglalkozást, amely heti 1 alkalommal kötött formában történik.

A kötetlenség a gyermek önkéntes részvételét jelenti. Alapvető szabály, hogy a kezdeményezés nem zavarhatja a kialakult játékot, ezért a foglalkozás időpontjának megválasztása nagy körültekintést igényel az óvodapedagógustól. A kezdeményezés történhet a nap bármely időszakában, amikor a nevelési helyzet és a gyermekek tevékenysége erre lehetőséget ad.

A tanulás az értelmi képességek fejlődésén, fejlesztésén túl magában foglalja a magatartásmódok tanulását is. A gyermek a világot komplex módon érzékeli és éli meg. A kezdeményezés helyének kiválasztásakor fontos, hogy olyan körülményeket teremtsünk, hogy se a bekapcsolódó, se a távozó gyermekek ne zavarják egymást.

A kötetlen foglalkozások alkalmával törekszünk arra, hogy minél több foglalkozás a tárgy vagy a jelenség természetes környezetében, a szabadban történjen.

A gyermekek elhelyezésében, a térszervezésben a legfontosabb szempont a célszerűség a kezdeményezés nyugodt lebonyolítása.

A csoport elhelyezkedése legyen az óvodapedagógus számára áttekinthető. A mikrocsoportos munkaformánál megtanulnak társaikkal együttműködni. Ez a munkaforma különösen alkalmas a társas kapcsolatok fejlesztésére is.

A tanulásban felhasznált eszközök kiválasztásánál arra törekszünk, hogy az érdeklődésre, aktivitásra, a gondolkodási műveletek alkalmazására, a probléma felismerésére és annak megoldására ösztönözzenek.

Óvodánkban a kezdeményezések szervezése a nevelési év folyamán

- 3-4 éves korosztálynál október 15.-től május 31.-ig tart,
- 4-5 éveseknél október 1.-től május 31.-ig tart,
- 5-7 éveseknél szeptember 15.-től május 31.-ig tart

Heti bontásban a tevékenység kezdeményezések minden korcsoportban kötetlen formában zajlanak, kivételt képez a mindennapos mozgás. Az óvodáskorú gyermeknél a tanulás alapja más, mint a megismerő képességek fejlődése, s ennek legfontosabb feltétele a közvetlen tapasztalat, a megfigyelés. Erre legalkalmasabbak az eredeti tárgyak vagy jelenségek, természetes környezetben lévő dolgok.

Fontos, hogy a tárgyakról, dolgokról minél több érzékszerv segítségével szerezzenek cselekvéses tapasztalatokat.

Legyen alkalmuk a témával kapcsolatban többféle cselekvésre, a valóságos környezettel való aktív ismerkedésre.

10.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

*„ Csináljon bármit, ami nyitogatja szemét
és eszét, szaporítja tapasztalatait.
Ő azt hiszi, csak játszik,
De mi már tudjuk mire megy a játék.
Arra, hogy e világban, otthonosan mozgó
Eleven eszű és tevékeny ember váljék belőle.”
/Varga Domonkos/*

A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermek többsége az óvodáskor végére eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettséget. A gyermek az óvodáskor végén belép a lassú átmenetnek abba az állapotába, amelyben, majd az iskolában, az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

Az iskolakezdéshez az alábbi feltételek megléte szükséges: testi, lelki és szociális érettség, amelyek egyaránt szükségesek az eredményes iskolai munkához.

Testi fejlettség jellemzői:

- eljut az első alakváltozáshoz, megváltoznak testarányai, megkezdődik a fogváltás
- teste arányosan fejlett, teherbíró
- mozgása összerendezettebb, harmonikusabb lesz, finommozgásra képes
- mozgását, viselkedését, testi szükségletei kielégítését szándékosan irányítani képes

Lelkileg egészséges gyermek:

- nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre, nyitott az új ismeretek befogadására,
- érzékelése, észlelése tovább differenciálódik
- az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett, megjelenik a szándékos bevésés, felidézés, megnő a megőrzés időtartama, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés
- megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik tartalma, terjedelme, könnyebbé válik a megosztása és átvitele
- cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van

Nyelvi kommunikáció:

- érthetően és folyamatosan kommunikál, beszél
- érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni

Ismeretei:

- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről
- ismeri a viselkedés alapvető szabályait,
- elemi mennyiségi ismeretei vannak

Szociális érettség:

- készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására
- képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, kapcsolatteremtésre felnőttekkel és társakkal
- egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni
- késleltetni tudja szükségletei kielégítését
- feladattudata kialakulóban van, s ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg
- kitartás, önállóság, önfegyelem jellemzi tevékenységét

Beiskolázás:

Az átmenet megkönnyítése érdekében működtetjük az óvoda-iskola átmenetet segítő munkacsoportot. Éves munkaterv szerint végzik munkájukat, tagjai a nagycsoportos óvodapedagógusok. Az alsós tanító néikkel együttműködve feladatuk közös programok szervezése, esetmegbeszélések tartása és az utánkövetés. Nevelési év végén munkájukról beszámoló készül.

11.Az óvodában használatos nyomtatványok

Kötelezően használt nyomtatványok:

- Felvételi előjegyzési napló,
- Óvodai törzskönyv
- Felvételi és mulasztási napló
- Óvodai csoportnapló

Az óvodai csoportnapló a kötelező elemeken kívül tartalmazza:

- A szülő kérésére elvégzett családlátogatásokat
- A szülői szervezet tagjait, tisztségeit,
- A fogadóórák és nyílt napok látogatóit,
- A logopédián, gyógytestnevelésben, fejlesztő foglalkozások résztvevőit

A programhoz a következő szakmai dokumentumokat kívánjuk használni, mely pontosan és folyamatosan nyomon követhető és ellenőrizhető:

- Az intézményvezető éves munkaterve
- A munkacsoportok munkaterve
- A gyermekcsoportok éves nevelési- fejlesztési terve: A pedagógus tervező munkájában és annak ütemezésében megjelennek a stratégiai és operatív dokumentumokban megfogalmazott célok, feladatok – a csoport, valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek adottságait figyelembe véve. A teljes pedagógiai folyamat követhető a tevékenységi tervben, a csoportnaplókban, valamint a gyermeki produktumokban. Nyomon követjük a gyermekek fejlődési ütemét, teljesítmények pontos ismeretét, félévente rögzítjük azokat.

A nevelési év végén történő beszámoló megállapításai alapján történik a következő nevelési év tervezése. A beszámolók szempontjai illeszkednek az intézményi önértékelési rendszerhez.

Az intézmény éves terveinek gyakorlati megvalósítása a pedagógusok, a munkaközösségek bevonásával történik. Az éves tervek és beszámolók egymásra épülnek.

- A gyermekek portfóliója, mely tartalmazza:
 - a gyermek személyes adatait, anamnéziséit,
 - munkáit, rajzait,
 - egyéni fejlesztési dokumentumai (az elektronikus „suliszolga” használatában):
 - ✓ a fejlődésének ütemét félévente
 - ✓ DIFER mérés eredményei
 - ✓ nagycsoportban a kimenet eredményei
 - ✓ egyéb fejlődésével kapcsolatos megállapításokat.

A fejlesztés megvalósulása és eredményei nyomon követhetőek az csoportnaplókban, az óvodapedagógusok év végi beszámolóiban és a mindennapi gyakorlatban (óvodai és óvodán kívüli tevékenységek). A DIFER mérés eredményeit nevelési év végén csoportonként összesítjük. A gyermekek további eredményeit felhasználjuk pedagógiai munkánk fejlesztésére.

Tanulás tervezés:

- tervezett projekteket, részletesen kidolgozva
- képességfejlesztéseket
- napi bontásban a megvalósult tevékenységeket

Felhasznált irodalom

1. Óvodai nevelés országos alapprogramja 363/2012. (XII.17.) Korm. rendelet
2. Balázsne Szűcs Judit: Miből lesz a cserebogár? Bp., Alex - Typok 1992.
3. Dr. Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés pszichológiája. Nemzeti Tankönyvkiadó Bp., 1995
4. Méhes Vera: Az óvónő és az óvodai játékok. Tankönyvkiadó Bp., 1982.
5. Csoma Gyula: Pszichológiai alapismeretek. Tankönyvkiadó Bp., 1995.
6. Demeter Rózsa: Kisgyermekes játékos tornája. Kossuth Nyomda 1976.
7. Dr. Fejes Erzsébet – Kanczler Gyuláné Dr.: Mesélő természet. KINCS KÖNYV Kiadó 1995.
8. Forrai Katalin: Ének az óvodában. Bp., Editio Musica 1974.
9. Gabnai Katalin: Drámajáték 3. Átdolgozott kiadás. Bp., 1993. Marcibányi Téri Szabadidő Központ kiadó
10. Gósi Mária: Beszédészlelés – Beszédmegértés Bp. 1994. Beszéd és beszédviselkedés az óvodában Bp. 1993.
11. Kondacs Mihályné – Podmaniczky Mária: Vizuális nevelés az óvodában. Bp., Calibra Kft. 1993.
12. Kovács György – Babosi Éva: Játék az óvodában - Debrecen 1995.
13. Mérei Ferenc – V. Binet Ágnes: Gyermeklélektan. Gondolat kiadó 1978.
14. Zilahi Józsefné: Óvodai Nevelés játékkal, mesével Eötvös József Könyvkiadó 1996.
15. Porkolábné dr.Balogh Katalin: Komplex prevenció óvodai program kudarc nélkül az iskolában Trefort Kiadó 2009
16. Óvodavezetési ismeretek Raabe Kiadó 2013.

LEGITIMIZÁCIÓS ZÁRADÉK

1. Elfogadta

A Helyi Nevelési Programot és mellékleteit a Sárszentágotai Meseerdő Óvoda nevelőtestülete 2022. augusztus 30-án megtartott határozatképes nevelőtestületi értekezletén 100 %-os aránnyal elfogadta. Ezt a tényt az óvodavezető és a választott jegyzőkönyv hitelesítők aláírásukkal tanúsítják.

Sárszentágota, 2022.08.30

.....
óvodavezető

.....
hitelesítő

.....
hitelesítő

2.A fenntartó egyetértési nyilatkozata

A Sárszentágotai Meseerdő Óvoda Helyi Pedagógiai Programját megismertem, a benne foglaltakkal egyetértek.

Sárszentágota, 2022.09.01

.....
polgármester

3 .Jóváhagyta

Sárszentágota, 2022.09.01

.....
óvodavezető

3. A Helyi Nevelési Program érvényes: 2022. 09.01-től visszavonásig

4.Felülvizsgálat, értékelés időpontja: 5 évente

5. A program módosításának lehetőségei:

- törvényi változások esetén
- intézményi átszervezéskor

6. Nyilvánosságra hozatala:

- az óvoda honlapján

- a fenntartó és a partnereink számára megtekinthető a vezetői irodában.

7. Közzétételi lista az óvoda faliújságján megtalálható.

1.sz melléklet**A programhoz rendelt eszközfelszerelések jegyzéke****Az óvoda helyiségei**

Helyiségek	Mennyiség	Megjegyzés
Csoportszoba	2	
Tornaszoba	1	
Játszóudvar	1	
Intézményvezetői iroda	1	
Általános raktár	2	Egy az óvoda épületében Egy az udvaron álló kis házban
gyermeköltöző	1	Két csoport közös öltözője
gyermekmosdó, WC	2	Külön a lányoknak és a fiúknak
Felnőtt mosdó, WC	1	

A helyiségek bútorzata és egyéb berendezési tárgyai

Csoportszoba	Mennyiség	Megjegyzés
Óvodai fektető	30db / csoport	
gyermekszékek	30 db/ csoport	évente a gyermeklétszámnak megfelelően
gyermekasztal	5 db/ csoport	évente a gyermeklétszámnak megfelelően
fényvédő függöny	6 db/ csoport	
szőnyeg	3 db/ csoport	
játéktartó szekrények	4 db/ csoport, 2 db/ csoport	
könyvespolc	3 db/ csoport	
edény- és evőeszköz tároló	1 db/ csoport	
élősarok állvány	1 db/ csoport	
szeméttartó	1 db/ csoport	
csepphinta	1 db/ csoport	
Felnőtt öltöző szekrények	3 db/ csoport	
Tornaszoba		
tornapad	4 db	
tornaszőnyeg	4 db	
bordásfal	6 db	
mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő eszközök		labdák, karikák, egyensúlyozó eszközök, hengerek stb
egyéni fejlesztést szolgáló speciális felszerelések		
fa mászóka	1 db	
tükör	1 db	

asztal	1 db	
szék	4 db	
Játszóudvar		
Babaház	1 db	
Kerti asztal paddal	2 db	
udvari homokozó	2 db	
piramis mászóka	2 db	
libikóka	1 db	
fa vonat	1 db	
álló mászóka, hinta	2 db	
fa hálós mászóka	2 db	
vezetői iroda		
íróasztal	1 db	
szék	2 db	
telefon	1 db	
fax	1 db	
iratszekrény	2 db	
számítógép asztal	1 db	
fénymásoló	1 db	
számítógép és tartozékai		
gyermeköltöző		
ruhatároló fogas, rekesz	gyermekenként 1 db	
öltözőpad	2 db	
gyermekmosdó, WC		
törülköző	gyermekenként	
falitükör	1 db/ mosdó	
fogmosótartó polc	2 db/ mosdó	
tisztálkodási eszközök		folyékony szappan, körömkefe mosdókagylók, WC ülőkék

A felnőttek munkavégzéséhez szükséges eszközök

szennyes ruha tároló	1 db	
mosógép	1 db	
mosott ruha tároló	1 db	
vasaló, vasalóállvány	1 - 1 db	
szárító állvány	2 db	
hűtőgép	1 db	
porszívó	1 db	
kerti munka eszközök	1-1 db	kapa, gereblye, lombseprű. locsolókanna

A nevelőmunkát segítő játékok és egyéb eszközök

Sorszám	Eszköz fajtája	Már meglévő	Még hiányzó
1.	Konstruktív játékok	Legók, Jáva építő Fa építőkockák Műanyag építőkockák	
2.	Babaszobai tevékenység játéka	Babakonyha bútor fából Műanyag edények, evőeszközök Babaruhák, babakocsik Játékvasalók Sodrófák, szaggatók Kötények Babák, plüss állatkák	
3.	Szerepjátékhoz szükséges játékok	Kötények Fodrászfelszerelés Doktortáska és tartozékai Jelmezek Kalapok	Boltosjáték és eszközei
4.	Mozgásos játékok eszközei	Tornapadok Bordásfalak Zsámolyok Tornaszőnyegek Trambulinok Tornakarikák Kislabdák Nagylabdák Ugráló labdák Hullahopp karikák Ugrókötelek Vastag kötelek	

		<p>Színes hengerek különböző méretben</p> <p>Gólyalábak</p> <p>Tornabotok</p> <p>Babzsákok</p> <p>Billegők</p> <p>Tini-kondi</p> <p>Hinták</p> <p>Gyógytestnevelés eszközei: masszírozó kövek, téglák stb</p>	
5.	Hangszerek	<p>Hangszerkészletek a gyerekeknek</p> <p>xilofonok</p> <p>fémháromszögek</p> <p>dobok</p> <p>ritmuspálcák</p> <p>cintányérok</p> <p>Óvónői furulyák</p>	
6.	Anyanyelvi nevelés eszközei, logopédiai fejlesztő eszközök	<p>Ujjbábok</p> <p>Kesztyűsbábok</p> <p>Fakanálbábok</p> <p>Síkbábok</p> <p>Bábparaván</p> <p>Fali tükör</p> <p>Kártyák, puzzle kirakók, Mesekockák, Ravensburger társasjátékok,</p> <p>Dominók</p>	
7.	Rajzolás-mintázás kézimunka kellékei	<p>Fénymásolópapír</p> <p>Rajzlapok, színes papírok</p> <p>Színesek, zsírkréták</p> <p>Festékek, ecsetek</p> <p>Gyurmák</p>	agyag

		Ollók, ragasztók Fonalak, cérnák Szövőkeretek, raffia Gyűjtögetett természetes anyagok	
8.	Játékok a matematikai tevékenységekhez	Minimat eszközei: kacsák, nyulak, halacskák, tyúkok, Mágnesátlák, Tükrök Geometriai formák műanyagból	
9.	Képek szemléltetőeszközök a környezeti neveléshez	Faliképek háziállatokról, vadon élő állatokról Madarakról, Kártyák: az emberi tevékenységekről, tisztálkodásról, foglalkozásokról, Járművekről, állatokról, növényekről Távesővek, nagyítók Ismeretterjesztő könyvek	
10.	Könyvek	Mesekönyvek, Leporellók Szakkönyvek Folyóiratok	
11.	Audiovizuális eszközök, technikai berendezések	Televízió, videó, VHS mesekazetták Mini-hifi, hangkazetták CD olvasó, CD lemezek Telefon, Okostévé Számítógép és tartozékai, képességfejlesztő játékprogram Lemezjátszó, lemezek hosszabbítók	
11.	Biztonsági eszközök	Poroltó Riasztó	

2.sz melléklet

Az óvoda ünnepei

Az óvodai nevelőmunkánk lényeges elemei az ünnepek. jelentős alkalmak a gyerekek és az óvoda életében. Az ünnep élményszerűségét növeli és pedagógiai szempontból értékessé teszi a közös készülődés. Perspektívát adnak, megerősítik a hagyományokat, a közös élmény erejével fokozzák a gyerekek közösséghez tartozását. Közelhozzák a tágabb és szűkebb környezet eseményeit.

A gyermekek műsorral ünnepelnek a következő ünnepek alkalmával:

- Karácsony,
- Anyák napja,
- Évzáró

Az Anyák napja és az évzáró nyilvános, és azonos időpontban is szervezhető, ezekre a szülők kapnak meghívást, akik más vendéget is hozhatnak. Ezeken az ünnepeken ünneplő ruhát kérünk, a szervezésben az óvoda minden alkalmazottja részt vesz.

A gyermeki élet hagyományos ünnepei az óvodában:

- Farsang,
- Húsvét,
- Gyermeknap,
- Mikulás

Népi hagyományok ápolása körében történik:

- jeles napok,
- népszokások megismertetése
- népi kézműves technikákkal való ismerkedés

Gyermeknap, családi nap

A gyermeknapot és a családi délutánt is szervezünk. Ahol a gyermeknapot egy különleges délelőtti megszervezésével ünnepeljük, ahol a hétköznapoktól eltérő napirenddel és programokkal kedveskedünk a gyerekeknek.

Egy délutánt pedig a szülők részvételével szervezünk az óvodaudvaron érdekes programok (versengések, vetélkedők, táncok) szervezésével, melyen gyermek a szülővel vesz részt.

Születésnapok:

Megünneplése nagyon fontos a gyerekek számára. Ezen a napon ő az ünneplő, neki égnék a játéktortán a gyertyák, neki szól a dal, a kedvenc mese, őt köszöntik társai. Az óvónénik saját készítésű kis ajándékkal lepi meg a születésnapját ünneplőt

Kirándulások

- Középsősökkel és a nagycsoportosokkal évvégén közös kirándulást szervezünk a szülőkkel, mely évek óta kedvelt esemény óvodánkban.
- Rövidebb kirándulást is tervezünk, ahol minden óvoda részt vesz. Ennek költségeit, lehetőség szerint az óvoda költségvetéséből álljuk.
- Lehetőség van a közeli városban színházi előadás megtekintésére is, melyre elsősorban a középsős és nagycsoportos gyerekekkel látogatunk el.

Az óvodai élethez kapcsolódó ünnepek, megemlékezések

sorsz.	ünnepe	szervezése	felelőse	formája
1.	Mikulás	csoportonként	csoport óvónői	zárt
2.	Karácsony	közösen	óvodavezető	zárt
3.	Farsang	közösen	Nyuszi csoport óvónői	zárt
4.	Nemzeti ünnep	csoportonként, és közösen	minden óvónő	zárt
5.	Húsvét	csoportonként és közösen	minden óvónő	zárt Sz. Szervezet részvételével
6.	Anyák napja	csoportonként	csoport óvónői	nyílt
7.	Gyermeknap-családi nap	közösen	minden óvónő	nyílt Sz. Szervezet részvételével
8.	Nagycsoportosok búcsúzója	közösen	Süni csoport óvónői	nyílt

3.sz melléklet

EGÉSZSÉGFEJLESZTÉSI PROGRAM**BEVEZETÉS**

A köznevelési törvény módosításának megfelelően (20/2012.VIII.31. EMMI rendelet) az óvodai egészségnevelés, a gyermek egészségének, biztonságának védelmével kapcsolatos feladatok, illetve az ezzel összefüggő egészségfejlesztési stratégia felállítása intézményünkben a törvényességi előírásoknak megfelelően került kidolgozásra és Pedagógiai programunk részét képező Egészségfejlesztési programban kerültek megfogalmazásra.

Az egészségfejlesztési program **célja** a gyermekek egészséges testi-lelki fejlődésének elősegítése:

- a rendszeres mozgás biztosításával (mindennapos testnevelés, játék),
- a mozgáskultúra megalapozásával,
- a motoros képességek fejlesztésével.

Egészségpedagógiai cél a testedzés mellett a mozgás megszerettetése, a közös mozgás által kiváltott öröm átélése.

A sikeresen elvégzett mozgásos feladat növeli a hatékonyság érzését. A mozgás feletti kontroll erősíti az én-kontroll funkciókat, a mozgásos feladatok kivitelezésére fordított összpontosítás pedig a figyelemkoncentrációt, a kitartást, az erőfeszítésekre való képességet fokozza. A mozgásos feladatok elvégzésére adott konkrét visszajelzés a gyermek számára felfogható értékelés én-képének alakulásához. A társakkal végzett együttmozgás konkrét tapasztalatokat hordoz a gyermek én-határainak, a másik észlelésének megtanulásához, végső soron a kooperáció kialakulásához.

Az **egészségfejlesztési program** elkészítése során figyelembe kell venni a 363/2012. (XII. 17.) kormányrendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról **előírásait**, mely szerint:

- a mozgásos játékok fejlesztik a gyermekek természetes mozgását és testi képességeit, mint az erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség, társra figyelés;
- kedvezően befolyásolják a gyermek teljesítőképességét;
- felerősítik és kiegészítik a gondozás és az egészséges életmódra nevelés hatását;
- a tornának, a játékos mozgásoknak, az egészséges életmódot erősítő tevékenységeknek – az egyéni szükségleteket és képességeket figyelembe véve – minden gyermek számára elérhetőnek kell lenni.

A mozgásfejlesztés megvalósulhat:

- a szabad játékban a gyermekek kötetlen, spontán, természetes játékos mozgása közben,
- a testnevelési tevékenységen belül,
- differenciált mozgástevékenység során.

Annak érdekében, hogy az egészségfejlesztő testmozgás hatékonyan megvalósuljon:

- fő szempont a pozitív megerősítés;
- a mozgásigény, fejlettség, terhelhetőség ismeretében változatos, differenciált, párhuzamosan végezhető lehetőségek biztosítása (mindennapos testnevelés, testnevelés, szabad mozgáslehetőségek);
- napi tevékenység részeként a 10-20 perces frissítő mozgás (szabadban);
- tudatos a nagymozgások, finommotorika, egyensúlyérzék fejlesztésére
- a tér mozgásos megismerésére irányuló mozgások;
- kondicionális (erő, gyorsaság, állóképesség) és koordinációs képességek fejlesztése;
- lehetőség a csoportok egymás közötti mozgásos tevékenykedtetésére;
- a prevenció torna, gyógytestnevelés, vízhez szoktatás és egyéb változatos mozgáslehetőségek felkínálása;
- mozgásos játékeszközök biztonságos használatának életkori szinten történő megismertetése;
- szülők bevonása a mozgásos tevékenységekbe (például egészségvédelmi nap, sportnap).
- a gyerekek korának és képességeihez mérten az egészséget támogató ismeretek és készségek fejlesztése.

1. Általános cél és feladat

Célunk

A teljes óvodai életet átfogó, az óvodai nevelés megkülönböztetett szerepéből adódó, a gyermeki személyiségfejlesztés szempontjából alapozó jelentőségű egészségnevelési feladatok ellátása, mely felkészíti a gyermeket az egészségének védelmére, távlati céljaiban elősegíti a társadalom számára az egészséges, edzett, terhelést elbíró személyiség kialakulását.

Feladataink

Kialakítsuk az egészséges életvitel iránti igényt, egészséges életstílusokkal és életmodellekkel ismertessük meg a gyermekeket, gondozzuk lelki (érzelmi, akarati, értelmi) képességeiket és az embertársakkal kapcsolatos szociális együttműködési készséget kialakítsuk. Az egészség e három jellemzője megbonthatatlanul egybefonódik a kiegyensúlyozott, harmonikus személyiségfejlesztés feladatával.

Az óvodai egészségnevelési feladatainkat két részre oszthatjuk- egészségfejlesztés (promóció) és megelőzés (prevenció), melyek azonban elválaszthatatlanok és az óvodai nevelés valamennyi szakaszára vonatkoznak.

2. Az egészségfejlesztési feladatai, programok, színterek

2.1.Szomatikus egészségfejlesztés (egészséges életmódra nevelés)

Általános cél és feladat: Óvodai nevelésünk megvalósítja az Óvodai nevelés országos alapprogramjában a gyermek gondozása, testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése címszó alatt megfogalmazottakat, valamint felöleli a gyermek egészségvédelmét, egészségfejlesztését, az élet és a testi épség megőrzését.

2.1.1 Személyi higiénia fejlesztése: A személyi higiénés nevelés magában foglalja a gyermek testi gondozását, testi szükségleteinek kielégítését és a testi épség védelmét. Ezen a test tisztán tartását értjük, a bőr, fogak, szájüreg, haj, érzékszervek, körmök ápolását. A legintimebb higiénés tevékenységet, a WC- használatát és az anális toalettet, a WC- papír használatát. Fontosnak tartjuk még az egészséges ruházat és helyes öltözködés szokásának alakítását,

valamint ruházat higiéniáját, tárolási feladatait.

- **Célunk:** a személyi higiénia iránti igény kialakítása, a gyermekek egészségének, testi épségének védelme.
- **Feladatunk:** Az alapvető higiéniai tennivalókra való szoktatás, gyakoroltatás, ellenőrzés és folyamatos korrekció.
- **A feltételek biztosítása.** Minden gyermek számára biztosított a saját személyi felszerelés-jellel ellátott törölköző, fogmosókészlet, tornafelszerelés, ágynemű. A gyermeköltözőkben minden gyermek rendelkezésére áll jellel ellátott szekrény (polc), ahol a saját ruházat, váltóruha, cipő tárolása megoldott. Tisztálkodáshoz rendelkezünk a gyerekek méretének megfelelő mosdókagylóval, folyékony szappanadagolóval, körömkefével. A gyermekmosdókban biztosított a gyermek-méretű WC, melyekben megoldott a nemek szerinti elválasztás, és rendelkezésre áll a megfelelő felszerelés. A mosdóhelyiségekben lehetőség van a bevizelés, beszélés utáni kimosakodásra. A gyermekek számára biztosított orrtörüléshez, orrfújáshoz a mindig elérhető helyen lévő papírzsebkendő, melynek higiénikus tárolására szintén gondot fordítunk. A nap bármely szakában minden gyermek számára rendelkezésre áll a vízfogyasztás lehetősége, melyhez a jellel ellátott poharakat elérhető magasságban helyezük el, az udvaron ivókút áll rendelkezésre a folyadékpótlásra. Járványos időszakban fokozottan figyelünk a higiénés szabályok betartására, ennek feltételeit /papírtörölő, fertőtlenítő/ mindig biztosítjuk.

2.1.2 Környezeti higiénia fejlesztése: Az egészségnevelés feladatai csak egészséges óvodai környezetben valósulhatnak meg, melynek színterei a csoportszoba és kapcsolódó helyiségek, valamint az óvoda udvara.

- **Célunk** a környezeti higiénia iránti igény, fogékonyság kialakítása a gyermekekben, a környezettudatos, környezetbarát életvitel megalapozása.
- **Feladatunk** az óvoda és szűkebb környezetünkben jelentkező környezetvédő tennivalók felismertetése, pozitív viszony kialakítása környezetünkkel és a környezetvédő magatartás szokásainak kialakítása. Példamutatással, a munkába történő bevonással, gyakoroltatással a helyes környezeti higiénés tevékenységre szoktatás. x
- **A feltételek biztosítása.** Lehetőségeinkhez mérten feladatunk a gyermekek környezetének optimális kialakítása, elrendezése-kényelmes, zsúfoltságtól mentes elrendezés, térbeosztás mellyel a tevékenységekhez szükséges elegendő helyet biztosítjuk. A gyerekek környezetében lévő, és a gyerekek által használt berendezési tárgyak megfelelnek testméreteiknek, ugyanakkor stabilak, biztonságosak, könnyen tisztán tarthatók. Taneszközök, játékok tárolásának feltételei adottak, tisztán és rendben tartásukat folyamatosan elvégezzük.

A helyiségekben folyamatosan biztosítjuk:

- rövid, gyakori szellőztetésekkel a természetes levegőcserét
- gondoskodunk a helyiségek megfelelő mesterséges és természetes megvilágításáról, az ideális, lámpatestek elhelyezéséről
- ügyelünk a megfelelő páratartalomra, kerülve ezzel a száraz levegő okozta köhécselest, illetve a magas páratartalom okozta gombák és atkák szaporodását. A rendszeres takarítás, portalanítás és porszívózás mindenki számára elemi követelmény. Az egészségre ártalmas anyagokat a gyermekektől jól elzárható helyen, az előírásoknak megfelelő módon tároljuk.

Az óvoda udvarának rendszeres és előírásoknak megfelelő karbantartásáról gondoskodunk, biztosítva a szilárd burkolatok balesetmentességét, a füves részek pótlását és gondozását. Udvari eszközeink többségében az EU szabványnak megfelelőek. A játszótéri elemek rendszeres felülvizsgálatáról gondoskodunk. Az udvari homokozót időközönként felújítjuk, a homokot évente cseréljük, illetve használaton kívül takaró fóliával védjük. Példamutatással, ismeretközvetítéssel a környezettudatos életszemléletet igyekszünk megalapozni (szelektív hulladékgyűjtés stb.).

2.1.3 Az egészséges táplálkozás igényének kialakítása: Kisgyermekkorban a táplálkozás a fejlődés alapfeltétele. A növekedéshez nagy mennyiségű tápanyag elfogyasztását igényli, hiszen az életkorra jellemző sok mozgás sok kalóriát „emészt fel”. Folyadékigénye is fokozott, amely az élénk anyagcsere folyamatoknak és a fokozott mozgásosságából eredő hőleadásnak a következménye. Óvodában nem az étel elkészítése, hanem az étkezés lebonyolítása alkotja az óvodapedagógus egészségnevelési feladatait - így az étkezés előkészületeinek lebonyolítása az egészséges táplálkozás megkedveltetése, új ízek, ételféleségek megismertetése.

- **Célunk**, hogy egészségesen táplálkozó felnőtt váljék gyermekeinkből, és a korszerű táplálkozás iránti igényt felkeltsük bennük.
- **Feladatunk** a megfelelő étkezési szokások kialakítása, egészséges táplálkozásra nevelés, és a helyes táplálkozásból eredő egészségmegőrző tevékenység. További fontos feladatunk a családdal való szoros együttműködés kialakítása az egészséges táplálkozás szokásainak terén.
- **A feltételek biztosítása:**
 - a gyermekekkel közösen végzett előkészületek során biztosítjuk a kulturált étkezés feltételeit
 - csoportszoba zsúfoltságtól mentes, kellemes hőmérsékletű,
 - a szükséges eszközök (tányérok, evőeszközök, poharak, terítő, szalvéta) megfelelő méretben és mennyiségben elérhető helyen, biztonságosan tárolva rendelkezésre állnak. A feltálatl ételek elnevezését megtanítjuk a gyerekeknek, egy - egy ismeretlen étel bevezetésénél gondolunk arra, hogy a gyermek először kóstolja meg, így kedvcsináló ismereteket nyújtunk az ételről. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, ezzel igyekszünk megszerettetni az új ízeket. Megismertetjük a gyermekeket a természetes vitaminforrásokkal, kíméletes módon elkészített gyümölcsökkel, zöldségfélékkel, a különböző ásványi anyagokban gazdag növényi magvakkal, a belőlük nyert olajokkal, fűszerekkel. Az egészséges táplálkozás megkedveltetése érdekében minden nap friss gyümölcsöt és zöldséget biztosítunk a gyermekeknek. Biztosítjuk a nap bármely szakában a folyamatos folyadékpótlást. Táplálkozási rendellenesség – túlsúlyos, kórosan válogatós gyerekeknél a családdal való együttműködés fontosságát tartjuk szem előtt.

2.1.4 A betegségek megelőzésére nevelés: Kiemelt óvónői feladat a fertőző betegségek megelőzésére nevelés. A megelőzés alapja a személyi higiénia betartása, a rendszeres kézmosás, zsebkeendő használat, a közös használati tárgyak, játékszerek tisztán tartása.

- **Célunk** az egészségvédő jó szokások kialakítása.

- **Feladatunk** ismeretek közlésével, a helyes magatartás begyakoroltatásával a gyerekek felkészítése a gyakrabban előforduló betegségek megelőzésére, a védekezéshez szükséges magatartásformák begyakorlása.
- **A feltételek biztosítása:**
 - A higiénés szabályok betartásával, a betegségek megelőzésével kapcsolatos helyes magatartási szokások begyakorlásával biztosítjuk a gyermeki szervezet általános védekezőképességének fokozását, a betegségmegelőzést.
 - Szezonális fertőző betegségek megelőzésére vitaminban gazdag étrendet biztosítunk. Ebben az időszakban a higiéniai szabályok betartására fokozottan odafigyelünk. (intenzív szellőztetés, zsebkendőhasználat, fertőtlenítés... stb.) A betegségek megelőzése érdekében az évszakoknak megfelelően megteremtjük a gyermekek edzéséhez, rendszeres mozgáshoz szükséges feltételeket, minden adódó lehetőséget kihasználunk a levegőzésre, sétára, kirándulásra. Az egészséges gyerekek védelmében az óvodában észlelt megbetegedéskor a gyermeket elkülönítjük, és gondoskodunk róla, hogy minél előbb megfelelő ellátásban részesüljön. A betegségből történő felgyógyulásakor a közösségbe való visszatérés szabályait érvényesítjük.
 - Rendszeres kapcsolatot tartunk fenn az óvoda védőnőjével, indokolt esetben többszöri szűrést iktatunk be. Kapcsolatot építünk ki az egészségügy szakembereivel, a preferált területeken szorgalmazzuk gyermekeink rendszeres vizsgálatát, így a fogászat, a szemészet, az ortopédia területén.

2.1.5 Napi rendszeres testmozgás, testedzés: E nevelési terület a mozgásszervek alakítását, alapvető mozgáskészségek kimunkálását, az önálló testedzésre történő nevelést, a változatos mozgástevékenységek megvalósulását jelenti. Magába foglalja a szervezet edzését, a hideghez, meleghez való szoktatást, a fokozatos fizikai megterhelést, az óvodai testnevelés foglalkozásokat.

- **Célunk** a testmozgás, a szabadban való tartózkodás igényének felkeltése, rendszeres testedzés szokássá alakítása, az egészséges életvitel megalapozása.
- **Feladatunk** a egészségfejlesztési kritériumoknak megfelelő mindennapos testmozgás, gyermekek mozgásigényének kielégítése, a természetes mozgáskedv megőrzése, a szervezet edzése, a rendszeres kondicionálás, ezen belül a testi erő és állóképesség fejlesztése, az időjáráshoz való alkalmazkodás és a teherbíró képesség fejlesztése.
- **Feltételek biztosítása:**
 - A tornára, a játékos mozgásra teremben és szabad levegőn, eszközzel és eszköz nélkül, spontán vagy szervezett formában minden nap lehetőséget biztosítunk.
 - Folyamatos feladatunk a mozgásos tevékenységek pozitív megerősítése, a szükséges és elégséges szabályok megtanítása, valamint a gyerekek teherbíró képességének, fizikai fejlődésének, ügyességének, állóképességének nyomon követése.
 - A testnevelés foglalkozások szervezésénél a legfőbb alapelveket érvényesítjük, így az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket messzemenően figyelembe vesszük, lehetőség szerint szabadban szervezzük ezen tevékenységeket, legnagyobb részben mozgásos játékok keretében valósítjuk meg, a feladatok fokozatos nehezítésével.

- Fokozottan ügyelünk a gyermekek biztonságérzetének kialakítására, a balesetvédelmi és higiéniai szabályok betartására. Elegendő, átlátható helyszín, biztonságos eszközök, jó szellőztetés, tiszta tornapadló.
- Figyelemmel fordulunk a betegségből lábadozó, gyenge fizikumú gyerekek foglalkoztatására, illetve a kiemelt figyelmet igénylő gyerekekre.

2.1.6 Balesetek megelőzésére nevelés, elsősegélynyújtás: Nem elég az egészséget megvédeni, de a váratlan események, balesetek megelőzésével az életet is szükséges védeni. Mivel az óvodás korú gyermekeknek életkori sajátosságából eredően nincs veszélyérzete, ezért a mi feladatunk testi épségük megőrzése, és figyelmük ráirányítása a környezet veszélyeire.

- **Célunk** a gyermekek egészségének és testi épségének védelme.
- **Feladatunk** egészségvédő, baleset megelőző ismeretek, egészségvédő készségek kialakítása, gyakorlása, ellenőrzés, folyamatos korrekció.
- **A feltételek biztosítása:**
 - Év elején és a továbbiakban szükség szerint megbeszéljük a z óvoda belső és külső terének balesetvédelmi szabályait, a helyes és helytelen viselkedésmódokat. Megismertetjük gyermekeinkkel azokat a helyes magatartási formákat, amelyek betartására a balesetek elkerülése végett szükség van.
 - Megismertetjük gyermekeinkkel a játék és taneszközök, valamint a tevékenységek során használt egyéb eszközök biztonságos használatát. (Csak biztonsági jellel, tanúsítvánnyal ellátott játékokat vásárolunk) Ezen eszközök használatának biztonságossá tétele gyakorlással történik - olló, tű, kés, villa-.
 - A közlekedés szabályainak megismertetését séták során a valós környezetben ismertetjük meg a gyerekekkel, szituációs, valamint szabályjátékok során gyakoroljuk. Hasonló pedagógiai tudatossággal, szituációs játékok kezdeményezésével fordulunk a háztartásokban található háztartási gépek használatára vonatkozó szabályok megismertetése felé.
 - Az előírt szabályzók betartásával gondoskodunk az óvodában használatos vegyszerek zárható szekrényben történő elhelyezéséről, és minden egyéb, a balesetvédelmi és tűzvédelmi utasításban foglalt tudnivaló betartásáról. Ez minden óvodai dolgozó kötelessége!
 - Biztosított az óvodai elsősegélynyújtó alapfelszerelés, melynek tartalmát folyamatosan figyelemmel kísérjük, szükség szerint pótoljuk.

2.2 Pszicho-higiénés egészségfejlesztés (lelki egészségfejlesztés)

A lelki egészségfejlesztés az óvodai nevelés mindennapos gyakorlatában nem tekinthető különálló feladatnak, hanem minden egyes nevelési mozzanatnak szerves része. A lelki egészség érdekében törekszik az optimális napirend, a szellemi munka higiénéjének megvalósítására, továbbá az egészséges életmód elveinek megfelelő életvitel igényének kialakítására.

Általános cél olyan személyiség szerkezet fenntartása, mely alkalmassá teszi társadalmi feladatainak maradéktalan teljesítésére, miközben önmagával belső harmóniára és környezetével (természeti és társadalmi) pszichoszociális egyensúlyra törekszik.

Feladat a gyermekek szociális biztonságának, adottságainak, képességeinek, törekvéseinek, személyiség tulajdonságainak szabad kibontakozásának elősegítése, a tartós pszichés stressz feldolgozását, az abúzus és deviancia megelőzését, a harmonikus társkapcsolatok és az

empátiás készség alakítását. A pedagógiai módszerek közül művészetek alkalmazásával is fejlesszük a gyermekek lelki egészségét.

2.2.1 Egészséges életvezetés óvodai tartalma az egészséges életmód szabályainak megtartását, a társas kapcsolatok zavarainak megelőzését, a korai prevenciót és az egészségtelen szokások korrekcióját jelenti.

- **Célunk** megóvni a gyermeket az idegrendszerére ható káros hatásoktól.
- **Feladatunk** az egészséges személyiségfejlődés biztosítása a gyermek idegrendszerének és lelki életének megóvása a káros hatásoktól, az idegrendszeri - pszichés túlterheléstől, kimerültségtől.
- **A feltételek biztosítása:**
 - Óvodai napirendünk kialakításánál minden esetben arra törekszünk, hogy biztosítsa a folyamatosságot, ugyanakkor rugalmas legyen. A napirend egyes tevékenységei biztosítják a gyermekek számára a cselekvés és a pihenés lehetőségét.
 - A rendszeresen visszatérő és ismétlődő tevékenységek érzelmi biztonságot jelentenek a gyermekek számára.
 - Törekszünk a kiegyensúlyozott társas kapcsolatok kiépítésére és megőrzésére, az antiszociális viselkedésmódokat igyekszünk megelőzni és kirekeszteni (düh, harag, agresszió).
 - Minden adódó lehetőséget kihasználunk, mellyel a családi életre nevelést segítjük elő, így a családi munkamegosztás fontosságára, az apai és anyai hivatás szépségét emeljük ki.

2.2.2 Stressz elhárítás: A stressz a szervezetnek a külső ingerekhez való alkalmazkodó képessége, amely véges és kimeríthető. Elhárításának fontossága a károsodást előidéző, idegrendszert megterhelő, viselkedési zavarokat, pszichoszomatikus panaszokat okozó hatások elhárításában rejlik.

- **Célunk** az idegrendszeri,- lelki egészségvédelem.
- **Feladatunk** a stresszhelyzetek kiküszöbölése a stressz - hatások és helyzetek elkerülésével, illetve a stressz - hatások kompenzációja.
- **A feltételek biztosítása:**
 - Törekszünk rá, hogy az óvoda külső és belső terei biztonságot sugározzanak, berendezési tárgyai a gyerekek méretéhez igazodjanak.
 - Igyekszünk kiküszöbölni minden zavaró ingert, mint a folyamatos erős zajforrás, vibráló fény.
 - Napirendünk minden esetben biztosítja a rendszerességet és a rugalmasságot. Kerüljük a sürgetést és a várakozást.
 - A konfliktusokat igyekszünk csökkenteni, kizárjuk a megkülönböztetést és az agressziót.

2.2.3 Egészségre káros szokások megelőzése: A pszichohigiénés nevelési feladatok körébe tartozik az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás), az indokolatlan mértékű gyógyszerfogyasztás és az egyre terjedő drogfogyasztás, az elhízás és a cukorbetegség megelőzése.

- **Célunk**, hogy olyan egészségvédő modellt ismertessünk meg a gyermekekkel, mely későbbi életük során megvédi őket a káros szenvedélyektől.

- **Feladatunk**, hogy a gyermekek megismerjék az egészség megvédéséhez, megerősítéséhez vezető tevékenységeket, a helyes táplálkozás a testedzés, a személyi és környezeti higiénia fontosságát.

2.2.4 Érzelmi nevelés: Az óvodás korú gyermek jellemző tulajdonsága a magatartás érzelmi vezéreltsége. Ezért elengedhetetlen, hogy az óvodai élet során biztonság, otthonosság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül.

- **Célunk** állandó értékrendünk megteremtésével az elvárt érzelmi, erkölcsi és közösségi normáknak megfelelő személyiségjegyek, viselkedési formák kialakítása.
- **Feladatunk** a gyermek képességeinek fejlesztésével optimális érzelmi és szociális attitűd megalapozása. A szeretet, a tisztelet közvetítésével érzelmi biztonság megteremtése, mely elősegíti az önbizalom, a pozitív én-kép kialakulását.
- A feltételek biztosítása:
 - Kiemelt feladatunk a gyermekek beilleszkedési képességének elősegítése, csoportba történő integrációja.
 - Különös gonddal figyelünk a hátrányos helyzetű, sajátos nevelési igényű és migráns gyerekek beilleszkedésére.
 - A csoportban történő alkalmazkodás képességének fejlesztése fontos feladat, ilyen az egészségvédő, szabálykövető magatartás, a természeti és társadalmi feltételekhez alkalmazkodó viselkedés kialakítása, az emberi kapcsolatok tiszteletben tartása, az udvarias viselkedés, az együttműködés elfogadása.
 - Teljes óvodai nevelésünket áthatja a gyermek-felnőtt tiszteletre épülő bizalmas, tapintatos és elfogadó viselkedése és a szeretet.
 - Törekvésünk, hogy a gyermek-gyermek kapcsolatban is jelen legyenek ezek az értékek.

2.3 Szocio-higiénés egészségfejlesztés

A szociohigiénés egészségfejlesztés az egészségnevelésnek a társas együttélésből adódó feladatait öleli fel. A társas, közösségi együttélésközös értékrend, közös cél és cselekvés jellemzi. Az óvoda a család mellett a kisgyermek első szervezett közössége, amely szociális nevelő funkciója körében a társas-társadalmi életének beszabályozását végzi.

- **Célunk**, hogy a gyermeket a közösségbe való befogadásra, egyenértékű emberként való elfogadásra készítse elő, szeretetteljes együttműködésben való részvételre nevelje.
- **Feladatunk**, hogy zavartalan, kiegyensúlyozott pedagógiai légkörben harmonikus kapcsolatok alakítása az egyén és a közösség között, a társas kapcsolati készségek fejlesztése, a konfliktusok megoldása, a személyiség kreatív kibontakoztatásával megfelelő mintát követve utánzás, azonosulás, belsővé válás után ösztönzéssel, motivációval olyan szokások kialakítása, melyek segítik a más társadalmi közösségbe való beilleszkedést.

2.3.1 Esélyegyenlőség biztosítása és integráló nevelés

- **Célunk** a gyerekek közösségbe való befogadása, egyenértékű emberként való elfogadása, szeretetteljes együttműködésben való óvodai légkör megteremtése.
- **Feladatunk** a lemorzsolódás csökkentése, az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján a 3 - 7 éves integrálható fogyatékos vagy szociális hátránnyal küzdő gyerekek számára a normál óvodai nevelés során részükre folyamatos és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett

a gyermeki jogokat gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg az iskolai életre éretté válás.

- **A feltételek biztosítása:**

- Biztosítjuk a biztonságos, szeretetteljes légkört, és az önérvényesítés helyes szabályainak kialakításán túl az egymáshoz való alkalmazkodás helyes módját következetesen betartjuk.
- Törekszünk arra, hogy a szervezett óvodai programokban minden gyermek hasonló jogokkal vehessen részt, ennek segítése minden óvodapedagógus feladata.

2.3.2 Egészségpropaganda Az óvodában az egészségpropaganda elsősorban a szülők felé irányul. Segítségével az óvoda valamint a szülői ház egészségnevelésének összehangolására törekszünk (pl: dohányzás, drog, alkoholizmus elleni propaganda, a szív védelme, az egészséges táplálkozásra való figyelem felhívás, stb ...). Az egészségügyi ellátás időben történő igénybevételére való mozgósítás, illetve felesleges igénybevételének elkerülésére irányuló felvilágosítás. A betegségek korai felismerése, a szűrővizsgálatokra történő mozgósítás, az időszakos és rendszeres gondozás igénybevétele az egyén és a társadalomegészség védelme.

- **Célunk** a betegségmegelőzés és egészségmegőrzés szokásainak alakítása, belső igényné fejlesztése.
- **Feladatunk** modell értékű felnőtt viselkedési minta nyújtása, egészségpropaganda a szülők körében- az egészségesebb választására való törekvés képességének fejlesztése